

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2010

Ladislav ŠORM

UNIVERZITA KARLOVA Fakulta tělesné výchovy a sportu

Název diplomové práce:

Volný čas žáků 2. stupně Základní školy ve Frýdlantu se zaměřením na dostupnost sportovních zařízení

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Irena Slepíčková, CSc.

Zpracoval: Ladislav Šorm

CHARLES UNIVERSITY Faculty of Physical Education and Sport

Title:

Leisure time of pupils of Frýdlant Secondary School focused on the sport facilities availability

Supervisor: Doc. PhDr. Irena Slepíčková, CSc.

Autor: Ladislav Šorm

ABSTRAKT

Název práce:

Volný čas žáků 2. stupně Základní školy ve Frýdlantu se zaměřením na dostupnost sportovních zařízení

Cíle práce:

Posoudit, jaké místo ve volném čase adolescentů, žáků 2. stupně ZŠ, zaujímá sport. Potřeby dětí ve Frýdlantu, týkající se sportovních zařízení a dostupnost sportovišť. Posouzení rozdílnosti názorů a potřeb žáků 6. a 8. tříd z důvodů rozšíření poznatků o těchto věkových skupinách.

Metoda:

K získání dat byla aplikována metoda empirického kvantitativního výzkumu za použití dotazníku a rozhovoru.

Data byla zpracována pomocí počítačového programu Microsoft Excel.

Výsledky:

S výsledky diplomové práce seznámit zástupce školy. Získané informace vyhodnotit a poskytnout zastupitelům města Frýdlantu. Závěry práce mohou být poskytnuty též poskytovatelům služeb v tomto městě.

Klíčová slova:

volný čas, žáci 2. stupně, adolescence, sport, sportovní zařízení, dotazník, Frýdlant

Poděkování:

Velmi rád bych touto cestou poděkoval paní Doc. PhDr. Ireně Slepíčkové, CSc. za odborné vedení, cenné rady a pomoc při zpracování diplomové práce. Dále pak vedení a učitelům ZŠ, ZUŠ a MŠ Frýdlant za otevřenou spolupráci.

.....
Ladislav Šorm

Prohlášení:

Byl jsem seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. O právu autorském, zejména paragraf 60 – školní dílo.

Diplomovou práci jsem vypracoval samostatně s použitím literatury a na základě konzultací s vedoucí diplomové práce.

Ve Frýdlantě dne: 14. 4. 2010

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá otázkami trávení volného času žáků 2. stupně ZŠ, jejich účasti ve sportu, jaké místo zaujímá sport v jejich volném čase, kvalitou a dostupností sportovišť. Poukazuje také na stávající stav sportovních zařízení ve Frýdlantu a zahrnuje rozdílnost názorů a potřeb dívek i chlapců.

V první části jsou zachyceny poznatky teoretické. V části druhé jsou shrnuty výsledky celkového výzkumu. Závěrečná část pojednává o potřebách respondentů.

OBSAH

1. Úvod	9
2. Teoretická část	11
2.1 Volný čas	11
2.1.1 Definice volného času	13
2.1.2 Historický vývoj volného času	14
2.2 Starší školní věk a adolescence	21
2.2.1 Teorie adolescence	22
2.2.2 Adolescence a podmínky pro sport	24
2.2.3 Vnější podmínky pro sport	25
2.2.4 Vnitřní podmínky pro sport	28
2.3 Sport a kvalita života	30
3. Cíl a úkoly práce	32
4. Metodika výzkumu	33
4.1 Metodika sběru dat	33
4.2 Metodika zpracování dat	34
4.3 Organizace výzkumu	34
4.3.1 Charakteristika města Frýdlantu	34
5. Výsledková část	38
5.1 Charakteristika školy	38
5.2 Charakteristika sledovaného souboru	38
5.3 Podpora sportu institucemi ve městě s ohledem na sportoviště	39
5.4 Tělesná výchova ve školách	43
5.5 Trávení volného času v průběhu týdne	44
5.6 Účast dětí ve sportu	47
5.7 Chybějící sportovní zařízení	48
6. Odlišnosti žáků 6. a 8. tříd	50
7. Diskuse	51
8. Závěr	54
Seznam použité literatury	55
Přílohy	56

1. ÚVOD

Základním projevem lidského těla je pohyb. V dnešní době se stále více dostávají do povědomí a popředí pohybové aktivity a těší se stále většímu zájmu lidí, což můžeme hodnotit jako pozitivní výhled do budoucnosti. Lidé si uvědomují, že uspěchaný způsob života způsobuje mnoho negativních jevů. Z fyziologie je známo, že orgán, který nepracuje, atrofuje po funkční i tvarové stránce, což má vliv i na funkci dalších orgánů. To znamená, že u člověka, jehož pohybová aktivita je minimální, se v organismu vytvoří fyziologické změny, které jsou příčinou různých onemocnění. Např. dýchacího, kardiovaskulárního nebo pohybového aparátu. Přiměřená pohybová aktivita patří k důležitým činitelům lidského zdraví a délky lidského života, který si prodloužit z genetického hlediska nemůžeme, ale svým kvalitním způsobem života jej alespoň co nejméně zkrátit. Vzhledem ke stálému snižování přirozené fyzické zátěže u všech věkových skupin, je funkce tělovýchovy a sportu ve volném čase v současné době nezastupitelná. Významná je také funkce usměrňování agresivity a rozvoje sociálního vědomí (hlavně v dětství), dále vede k toleranci, respektu a spolupráci. Je v zájmu všech, měst, obcí, výchovných zařízení, atd., aby svým občanům nabízely co největší výběr sportovních aktivit a sportovních akcí. Umožňuje nám jak odpočívat, tak v případě zájmu rozvíjet dovednosti či činnosti od těch nejjednodušších, až po složité komplexní.

Je proto velmi důležité, aby se pohybové aktivity a podmínky pro ně začaly rozvíjet co možná nejdříve. Děti by si měly vytvářet návyk na pravidelnou pohybovou aktivitu, na uspokojování potřeby pohybu. Jako vědomé a příjemné prožívání se pak stává součástí denního režimu i ve středním a vyšším věku a odměňuje zúčastněné zdravím, možností vézt pestřejší a plnohodnotnější život. Na zapojení dětí do pohybových aktivit má vliv mnoho faktorů, ať už vnitřních nebo vnějších. Jedním z nejvýznamnějších je bezesporu rodina, která má klíčovou roli na tom, jak děti sport vnímají a jaký si k němu v budoucnu vypěstují vztah. Stejně tak je důležité ekonomické zázemí rodiny, které se výrazným způsobem podílí na tom, do jaké míry se děti sportu věnují. Mnohdy dětem nechybí chuť a motivace nejen od vrstevníků, ale z finančních důvodů si sport nemohou dovolit. Je proto důležité, aby město vytvořilo (vytvářelo) pro děti podmínky, které by umožnily sportovat co nejširšímu okruhu dětí bez rozdílu.

Stále více dětí, nejen v tomto výběžku, tráví volný čas u televize, počítače nebo bezduchým vysedáváním v hloučcích na různých místech města. V dobách mého mládí sport ve městě nechyběl a volný čas jsem trávil většinou s kamarády zcela jiným způsobem než mládež v dnešní době. Po škole letěla taška do kouta a první byla kopaná, bandyhokej, kolo, v zimě hokej, za špatného počasí stolní hry.

To jistě není nijak příkladný stav, a proto je třeba se dětí zeptat, mají-li dostatek sportovních zařízení či hřišť k využití a uspokojení svých potřeb. Tato problematika mě dostatečně zaujala i inspirovala k tomu, abych se pokusil zjistit skutečný stav a názor, jak vnímají tuto situaci samotné děti z druhého stupně základní školy.

Ve své práci jsem se zaměřil na zjištění současného způsobu trávení volného času dětí 2. stupně na základní škole našeho města. Na názory respondentů týkající se chybějících aktivit a možnosti jak trávit volný čas. Práce se skládá ze dvou částí. První část je teoretická, v této části jsem vycházel z literatury související s tématem práce. V druhé, výzkumné části, jsem využil empirického dotazníku k získání informací od žáků 2. stupně z místní základní školy pro závěry práce.

Tato škola vznikla sloučením několika budov. Současný název ZŠ, ZUŠ a MŠ Frýdlant, ul. Železná 824 zahrnuje celkem osm budov. ZŠ Purkyňova, ZŠ Masarykova a ZŠ Husova. Dále pak Dům dětí a mládeže, tři mateřské školky a Základní uměleckou školu. Tento subjekt v současné době navštěvuje 835 žáků a do stávající podoby se formoval po dobu několik let. Má mnoho přívrženců, ale i nemalý počet odpůrců.

2. TEORETICKÁ ČÁST

Volný čas je velmi důležitá část života každého člověka. Umožňuje nám jak odpočívat, tak v případě zájmu rozvíjet dovednosti či činnosti od těch nejjednodušších, až po složité komplexní a to prakticky ve všech myslitelných směrech. Má velký vliv na osobnost a vývoj člověka a to především proto, že je vnímán jako zcela osobní volba konkrétního jedince.

Oblast Frýdlantu a jeho okolí je, dle mého názoru, pro volnočasové aktivity vhodnou lokalitou pro všechny věkové skupiny obyvatelstva. Svým umístěním v podhůří Jizerských hor nabízí široké spektrum možností, hlavně v oblasti turistiky a rekreace v každém ročním období.

Potřebné množství volného času, stejně jako představu o jeho využití, chápe každý jedinec jiným způsobem. Z důvodu značného rozdílu mezi možným a chtěným, a to u většiny společnosti, je tedy rozhodující způsob a efektivita jak s dostupným časem nakládat.

Tomu se prvotně učíme od svých rodičů, kteří jsou nám určitým vzorem, kdy napodobujeme jejich zvyky a chování. Neméně důležité, a to zejména v pozdějším vývoji, je přebírání vzorců využívání volného času od kamarádů, obdivovaných osob, médií a ostatních zdrojů. Můžeme se jej tak naučit trávit i nevhodným způsobem, nevážit si ho, nevyužívat a také ho případně promarnit. Volný čas zaujímá v našem životě velmi významnou roli.

2.1 Volný čas

Volný čas jedinců a v úhrnu volný čas společnosti, představuje duchovní bohatství společnosti a její významnou systémovou charakteristiku. Volný čas ve svém rozsahu a obsahu je systémově provázán daným typem společnosti, kterému odpovídají určité hodnoty, instituce, vzorce chování a sociální mechaniky spojené s naplňováním volného času. Jestliže společnost zabezpečí kvalitu trávení volného času dětí a mládeže, urychlí tím rozvoj obecných i specifických schopností mladé generace a potlačí rozvoj negativních sociálních rysů. Ve sféře volného času se jednak rozhoduje o rozvoji talentu, potřeb a zájmů, a na druhé straně se tlumí tendence k negativnímu sociálnímu zrání. Primitivní ekonomický kalkul vidí volný čas dětí a mládeže jako zbytkovou a zbytnou oblast. Zatímco hlubší ekonomický pohled,

který počítá s efektivitou potenciálu mladé generace získaného volnočasovými aktivitami, uznává význam kvalitního trávení volného času mladé generace.

Volný čas má ve vztahu k jedincům především funkci relaxační, rekreační a rozvojovou. Tím se však funkce volného času nevyčerpávají. Volný čas, respektive úhrn reálných a duchovních aktivit lidí, plní řadu funkcí ve společenském systému. Právě ve sféře volného času jsou nastartovány společenské inovace, které zpočátku narážejí na bariéry rigidnosti společenských a ekonomických institucí. Společnost si uvědomuje tuto funkci volného času pro svůj rozvoj, vytvářením podmínek usiluje o optimální naplňování této společenské funkce volného času.

Za volný čas je podle sociologických kritérií považován čas, v němž jedinec svobodně na základě svých zájmů, nálad a pocitů volí svou činnost. Jedná se o tu část mimopracovní, mimoškolní doby, která zbyde po zabezpečení individuálních a rodinných, existenčních a biologických potřeb.

Volný čas a volnočasové aktivity dětí a mládeže mají svá specifika. V dětství a v mládí se utváří hodnotový systém jedince a hledají se cesty jeho uplatňování a objektivizace reálným chováním a činnostmi. Dynamizace hodnotového systému a jeho promítnutí do sociálního časoprostoru můžeme považovat za základ utváření životního způsobu. Jeho významnou součástí je způsob trávení volného času a propojení pracovních a volnočasových aktivit.

Sociální pozice dětí a mládeže, pro kterou je charakteristická nízká zakotvenost systémem sociálních rolí, umožňuje mládeži oproti dospělým větší sociální flexibilitu a dynamiku. V žádném dalším životním období není jedinec schopen zajímat se o tak široké spektrum aktivit jako v dětství a mládí. Ve srovnání s dospělostí se dětství a mládí vyznačuje větší zájmovou pluralitou. Další vývoj jde spíše cestou redukce zájmového spektra a prohlubování určitého zájmu. Základní zájmová orientace ve smyslu obsahovém, ale i ve smyslu aktivní životní pozice, se tvoří v mládí. Životní způsob a volný čas jedince v dospělosti je modifikací vývoje a rolemi spojenými s určitou životní fází. Sféra volného času dětí a mládeže a obsahové naplnění jejich volného času má proto význam pro celoživotní orientaci člověka.

Činnosti člověka ve volném čase nejsou izolované projevy lidské aktivity, ale články v řetězci příčin a důsledků. Jsou výrazem subjektivní stránky člověka, jeho potřeb a zájmů. Objektivizace lidské subjektivity v aktivitách však není přímočará. V konkrétních společenských podmínkách pro objektivizaci určitého zájmu dochází k individuálním modifikacím, diferenciacím, ale i frustraci a zájmové deprivaci.

Reálné aktivity i jejich subjektivní určení nevycházejí pouze z dávného subjektu jedince či skupiny mládeže, ale mají své zázemí v rodině (zájmy a aktivity jedince, hodnotovou

orientaci, kulturu a způsob života jeho rodiny). Obdobně navazuje mládež na společnost, v níž probíhá její sociální zrání. Tato návaznost však nepředstavuje pouhou reprodukci stávající skutečnosti. Prostřednictvím dítěte, mladého člověka a mladé generace, reprodukuje rodina a společnost své aktivity a hodnoty na úrovni adekvátnější nové sociální skutečnosti.

2.1.1 Definice volného času

Existuje mnoho definic pojmu volný čas. Některé se snaží o jeho přesné vystižení mnoha slovy, některé naopak o co nejkratší objasnění. Mohou být reprezentovány následujícími příklady.

„Je doba, časový prostor, v němž jedinec nemá žádné povinnosti vůči sobě ani druhým lidem a v němž se pouze na základě svého vlastního svobodného rozhodnutí věnuje vybraným činnostem. Tyto ho baví, přinášejí mu radost a uspokojení a nejsou zdrojem trvalých obav a pocitů“ (*Slepičková, I., 2007*)

„Je to doba, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění“ (*Pávková, J., 2002*).

„Chápeme ho jako čas, který člověku zbude po splnění všech víceméně nutných povinností, k nimž patří zaměstnání a doprava do něj, domácí práce, hygiena. Volný čas pojímáme jako prostor, o jehož využití a náplni rozhoduje svobodně sám jedinec“ (*Buriánek, J., 2001*).

„...oproštěn od pracovních a jiných rodinných povinností...“ (*Švigová, M., 1967*) je vnímán velmi zjednodušeně

„Obecně čas, v němž člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků plynoucích ze spol. dělby práce nebo z nutnosti zachování svého biofyziologického či rodinného systému“ (*Velký sociologický slovník, 1996*).

„Podle negativních definic je volný čas chápán jako zbývající doba, která zůstala po práci či studiu, domácích pracích a uspokojení základních biologických potřeb. Pozitivní definice popisují volný čas jako neohraňovaný prostor, ve kterém se jedinec může svobodně realizovat“ (*Němec, J., 2002*).

2.1.2 Historický vývoj volného času

Abychom mohli lépe pochopit současné vymezení pojmu volný čas, ohlédněme se do minulosti. Zjistíme, že jeho hodnotu si lidé uvědomovali v jednotlivých historických epochách jiným způsobem a podle toho k němu i přistupovali. Jednotlivé měnící se typy společnosti se na vytváření náhledu volného času dívaly rozdílně. Podstatným rysem je růst volného času na úkor práce, rozdílnost vnímání a množství můžeme také spatřovat v různých dříve zásadně rozdílných prostředích jako bylo město a venkov.

První poznatky o volném čase nalzáme v antickém Řecku. Podle historiků zabývajících se touto epochou, se lidé věnovali převážně sportovním činnostem, slavnostem, filozofování, u kterého spatřovali jako počátek údiv. Velký myslitel té doby Aristotelés vnímal volný čas jako sféru svobody. Přikláněl se k tomu, že vzdělávání také patří do volného času. Zastával názor, že k naplnění volného času je nutné zalíbení ve věčných hodnotách a že rozjímání je vrcholem (*Tretera, I., 2002*).

Ve středověku volný čas, pod silným vlivem náboženství, znamenal zahálku a tedy příležitost ke zlu, pouze práce měla být jediným smyslem a účelem života. Přesto i lidé ve středověku potřebovali chvíle odpočinku, pobavení, kdy mohli načerpat nové síly. Např. v lovu nacházeli ideální propojení tělesné aktivity, pobytu v přírodě a stravy. Jak by se mohlo zdát, smyslem lovu nebylo jen zajistit potravu, ale zároveň sloužil jako příprava k boji.

Rozlišujeme zde druh zábavy aristokracie, která velké množství času trávila v tavernách, lázních, na hostinách, a dále druh zábavy obyčejného lidu, který byl nucen trávit daleko více

času prací. Lid čerpal nové síly na lidových slavnostech, které určovala především roční období, na pouličních představeních kejklířů, představeních církevních. Venkované s oblibou hrávali různé hry, např. s koulemi (dnešní petangue), pořádali zápasy a divadelní hry zvláště před významnými církevními svátky (*Verdon, J., 2003*).

V polovině 19. stol. se začíná zkracovat pracovní doba, roste počet lidí, kteří se začali zabývat problematikou volného času. Toto se týká především průmyslových měst, na venkově se množství volného času z důvodu náročné zemědělské výroby příliš nemění. Začínají se objevovat jiné typy činností, jiné aktivity a to vzdělávací, hudební, turistické a zaměřené na tělovýchovu. Nejprve to byla zařízení určená pro dospělé, která se jen částečně věnovala dětem a mládeži (např. Sokol založený v roce 1862). Lidé si začínají stále více uvědomovat hodnotné využívání volného času u dětí. Zjišťují, že pokud se o ně po vyučování nikdo nestará, svou energii často soustředí na vymýšlení a páchání nežádoucích činů. Na základě toho začínají vznikat různá zařízení a sdružení volného času zaměřená pouze na děti a mládež, založená na dobrovolné účasti a na nedirektivnosti jako tomu bylo do té doby u rodinné a školní výchovy (*Švigová, M., 1967*).

Do popředí se dostává zájem o nové stránky osobnosti, rozvíjí se zájem o uměleckou a rukodělnou činnost, o tělesnou výchovu a pobyt v přírodě (*Pávková, J., 2002*).

Je třeba podotknout, že budování středisek volného času byl umožněn především v západoevropských zemích, kde k tomu přispěly ekonomické a politické podmínky. Oproti tomu byl tento vývoj ve střední a východní Evropě opožděn. Hlavní otázkou zde byly především zdravotní a sociální problémy vztahující se na děti ze sociálně slabých vrstev.

Ve 20. -30. letech 20. století došlo k vytvoření dvou základních modelů uspořádání volného času dětí a mládeže.

Model západní a severní Evropy - kdy za podpory státu došlo k rozšíření dosavadních typů sdružení a zařízení pro volný čas. Z velké části se na tom podílela sdružení dětí a mládeže nebo novátorští pedagogové a to do takových rozměrů, že vznikaly národní a mezinárodní asociace, např. sdružení ubytoven mládeže v roce 1932. Tato činnost postupně vedla např. až k vytvoření samostatného ministerstva mládeže a sportů ve Francii.

Model v tehdejším Sovětském svazu - v zemi převládala vysoká negramotnost, nízká životní a kulturní úroveň. Sdružení a zařízení volného času dětí a mládeže bylo spjata se státní ideologií a nepřipouštěla se žádná alternativní řešení. Některé aktivity volného času měly přímý vliv na dosahování kvalifikace. Vznikaly sítě nových typů zařízení a to všestranné domy pionýrů a mládeže, stanice mladých přírodovědců, techniků, turistů atd. (*Pávková, J., 2002*).

Po ukončení druhé světové války se organizace a zařízení volného času rozvíjela v podmínkách rozděleného kontinentu. V západoevropských zemích se pokračovalo v předválečných zásadách volného času, kdy se zájmová sdružení dále rozvíjela a rozšiřovala např. v podobě budování hřišť, parků pro děti, vznikem sportovních komplexů s moderním vybavením. Důležitou roli zde hrály státní orgány, které vše podporovaly legislativními opatřeními. Postupem času došlo k vytvoření neformálních hnutí dospívající mládeže, která se bouřila proti svému postavení ve společnosti a dosavadním hodnotám svých rodičů. Na základě toho se zařízení pro volný čas snažila více přiblížit k potřebám mladých lidí, přicházet s novými nabídkami jak zaplnit volný čas např. zakládáním menších kolektivů sdružení dětí a mládeže v místě jejich bydliště.

V tehdejším Sovětském svazu a dalších socialistických zemích kontinentu se pracovalo na poválečné obnově země. Současně se nezapomínalo na potřebnost zařízení pro děti a mládež jako byly školní družiny, školní kluby, kde trávili čas pod dohledem odborníků, když byli rodiče v zaměstnání. Postupně také vznikala síť lidových škol umění, kterými jsou dnes u nás základní umělecké školy.

V 60. letech se v Československu začaly prosazovat snahy o zavedení škol s celodenní péčí a školy-internáty, které měly za úkol pojmout veškerý volný čas dětí a mládeže. Ukázalo se však, že v našich podmínkách se neuplatní.

Vznikly u nás domy pionýrů a mládeže, které byly založeny především na dobrovolnosti a možnosti volby zájmového kroužku. Děti a mládež tak samy rozhodovaly, jaké činnosti se chtějí věnovat. Současně probíhaly výzkumy na téma volného času dětí a mládeže.

V 70. – 80. letech dvacátého století se v zemích střední a východní Evropy dále rozšiřovaly sítě stávajících typů zařízení, např. domy pionýrů a mládeže, školní kluby a školní družiny. V mnoha kolektivech se však začalo formalizovat členství. Budování volnočasových zařízení v místech bydliště stagnovalo, důvodem byl nezájem mládeže o velmi malou nabídku možných aktivit. Oproti tomu se do obliby dostávaly dětské prázdninové tábory, které organizovaly především odbory na žádost rodičů. Začíná se prosazovat disciplína pedagogika volného času. Rozšiřuje odborný zájem na zkoumání aktivit v různých typech prostředí u všech věkových kategorií.

Devadesátá léta přinesla na základě transformace postkomunistických zemí začátek proměny evropské společnosti. V rámci hnutí dětí a mládeže se začaly zintenzivňovat mezinárodní kontakty a spolupráce a dochází k vzájemné výměně poznatků a k mezinárodním projektům. Domy pionýrů a mládeže se přejmenovávají na domy dětí a mládeže, jejich

činnost je tak s malými změnami zachována. Důraz se zde nyní klade na spontánní činnost, větší participaci dětí na volení aktivit, na výchovu k demokratickému myšlení.

Sdružení a zařízení dětí a mládeže začínají brát v úvahu i další cílové skupiny, např. zdravotně postižené. Musí také reagovat na nové problémy mladé generace rozvíjením mnohotvárností a účinností nabídek, učí se částečně samofinancovat svoji činnost.

Působí na základě individuální volby jedinců. Rozvíjejí se snahy o samosprávnost dětí a mládeže a vytváření jejich nových forem výrazně občansko-výchovného a veřejně prospěšného zaměření. Tyto aktivity a struktury překračují individuální zájem, docenují společné a společenské zřetele od lokálních po mezinárodní. Stávají se a mohou být i napříště alternativou a částečnou kompenzací individualizace volného času příslušníků současné mladé generace. Různé typy sdružování dětí a mládeže budou i nadále souběžně existovat a budou mezi sebou soupeřit a soutěžit. Výchovné úsilí má směřovat k citlivé podpoře a rozvoji tradičních i nových způsobů sdružování se zájmovým a společenským zaměřením. Ty motivují zájem o vlastní rozvoj i angažovanost a spoluúčast na životě svých sociálních skupin i společnosti. V tomto smyslu je žádoucí a také se předpokládá jejich další rozvoj. Nahlédněme proto podrobněji do doby konce 20. století a začátku století jednadvacátého.

Podle Saka (2004) koncem devadesátých let dochází k vyhraňování trávení volného času. U řady aktivit se zvyšuje jejich frekvence. Toto vyhraňování činností ve volném čase je výrazem určitého obratu ve vývoji společnosti. Ve společnosti probíhá řada diferenciacních procesů, které ve svém celkovém působení vedou od nivelizované a homogenní společnosti osmdesátých let ke společnosti diverzifikované především majetkově, ale i sociokulturně. Důsledkem je jakési „rozlomení“ mladé generace. Mezi jejími částmi vzniká propast, kterou odráží i kvalita trávení volného času. Proto v posledních letech zůstává frekvence aktivit, které mají vysokou sociokulturní hodnotu, ale na druhou stranu i aktivit nízké hodnoty. Oba tyto trendy se víceméně týkají jiných částí mladé generace.

K pozitivním změnám patří růst času věnovaného času studiu, častější jsou návštěvy divadla či výstavy i galerií. Mládež se také věnuje více uměleckým aktivitám, jako jsou hudebně dramatické a výtvarné činnosti. K největšímu nárůstu dochází u využívání osobního počítače mládeží. Práce s počítačem je aktivita, jejíž nárůst výrazněji charakterizuje změny v trávení volného času mládeže. Narůstají také frekvence spíše negativních aktivit, jako jsou nicnedělání, návštěva restaurací a využívání hracích automatů. Právě trávení volného času s pomocí těchto aktivit silně koreluje se sociálně negativním vývojem.

Pouze dvě aktivity mají v celku mládeže každodenní frekvenci. Jedná se o sledování televize a poslech rozhlasu. Nejmenší věková skupina dává přednost sledování televize a

méně se věnuje poslechu rozhlasu než starší věkové skupiny. Avšak častěji než rozhlas poslouchají žáci 2. stupně nahrávky na nosičích, především na CD.

To, co tvoří základ trávení volného času mládeže, je především pasivní příjem obsahů estetických hodnot a informací z hromadných sdělovacích prostředků.

To ukazuje na obrovskou moc masmédií a tvůrců masové komunity nad mladou generací.

Proměny volnočasových aktivit, které jsou vázány na postupné biologické, psychické a sociální zrání mladých lidí, probíhají kontinuálně. Změna frekvence těchto aktivit a jejich pozice v životním stylu mládeže se mění relativně rychle. Životní styl mladého člověka odpovídá jeho životní fázi a je v souladu s jeho sociálním polem. Vývoj volnočasových aktivit v závislosti na věku se mění. Můžeme také identifikovat specifický profil orientace ve volném čase mužů a žen, vzdálenostních a věkových skupin.

S věkem frekvence aktivity roste: poslech rozhlasu, četba novin a časopisů, sexuální aktivity, výstavba a údržba domu, bytu, chaty, individuální duchovní aktivity, meditace, návštěva koncertů vážné hudby, účast na náboženském životě, veřejně prospěšná a politická činnost.

S věkem frekvence aktivity klesá: sledování televize, poslech CD, povídání si s přáteli, nicnedělání, práce s počítačem, aktivní sportování, sledování videa, studium a příprava na školu, chov zvířat, návštěva diskoték- tanečních zábav, hry, výtvarná činnost, hudební a dramatická činnost, psaní dopisu, deníku, návštěva sportovních utkání, návštěva divadla, koncertů populární hudby.

Naopak pokles aktivity je spojen s opuštěním společenské pozice dané věkem. Jedná se zejména o sportování a návštěvu diskoték. Další skupiny tvoří nejnáročnější aktivity, které jsou spojené se zájmovou činností menší skupiny mládeže – výtvarná činnost, hudební a dramatická činnost, návštěva divadla, návštěva koncertů populární hudby.

Nejvyšší frekvence kvality ve věkové skupině žáků 2. stupně také patří, sledování televize, poslech CD, povídání si s přáteli, nicnedělání, práce s počítačem, četba knih, aktivní sportování, sledování videa, studium a příprava na školu, chov zvířat, návštěva diskoték, hudební a dramatická činnost, psaní dopisů, deníků, návštěva sportovních utkání, návštěva divadla, koncertů populární hudby.

Volnočasová orientace žen ve srovnání s muži je introvertněji zaměřená. Ženy se více věnují psaní dopisů, kulturním aktivitám, četbě knih, výtvarným činnostem. Ruční práce, jež jsou frekventovanější u žen, můžeme chápat jako určitou protiváhu typicky mužských činností- kutilství a sběratelství. Role ženy jako matky a pečovatelky se projevuje zřejmě i v chovu zvířat, jemuž se ženy věnují více. Ženy aktivně sportují méně než muži, ale zato překvapivě více času věnují procházkám a touláním se.

Zatím co ženy spíše „kultivují ducha“, muži častěji sportují a účastní se společenských událostí. Sportu se neúčastní jen jako pasivní diváci, ale i jako aktivní sportovci. Významnější místo než u žen zauímají u mužů aktivity spojené s virtuální realitou. Jde o sledování videa, hraní počítačových her nebo práci s počítačem. Další znak, který výrazně ovlivňuje kvalitu volného času, je vzdělání.

Skupina dětí staršího školního věku je na začátku období, kdy dochází k radikálním změnám v jejich životě. Období dětství přechází do období mládí. V sociálním poli jedince dochází k rychlým změnám. Aktivita, které se nejvíce věnuje, je spánek. Spánek je biologickou nutností, které věnují nejvíce času. Nejmladší věková skupina spí nejvíce hodin. Počet hodin ve starších věkových skupinách postupně klesá. Naše věková skupina spí v průměru devět hodin denně. Druhé místo na žebříčku aktivit je výuka ve škole.

Existují závislosti mezi volnočasovou orientací a místem, kde je tráven volný čas. Například mládež trávící volný čas v tělovýchovné organizaci má nejvyšší index manuální a sportovní orientace.

Vztahová orientace má nejvyšší index u jedinců, kteří svůj volný čas netráví sami či se svou rodinou, a u jedinců, kteří volný čas tráví v zařízení pro volný čas.

Volný čas je výzkumnou kategorií pro jedince i pro společnost. S technologickým rozvojem společnosti klesá ve společnosti potřeba nekvalifikované a málo kvalifikované práce. Naopak roste požadavek vysoce kvalifikované práce, která vyžaduje dlouhodobou přípravu pomocí náročného vzdělávacího systému.

Propojenost volného času a společenské reprodukce a jedince a společnosti můžeme ilustrovat na rozvoji nových informačních technologiích. Školská soustava nevytvořila předpoklady, aby se všechny děti a veškerá mládež naučila používat osobní počítač a internet. Celoživotní systémovou výhodu tak získávají děti, které díky socioekonomickému statusu své rodiny mají možnost osvojit si „know how“ informačních technologií ve volném čase a doma. Určitou snahu řešit problém můžeme vidět v domech dětí a mládeže a ve specializovaných organizacích jako je AMAVET. I tak lze hovořit o jevu nazývaném v materiálech OECD jako „digitální přehrada“.

Ve společnosti vzniká podíl populace, která z nejrůznějších důvodů není schopna absolvovat úspěšně potřebné vzdělání a získat profesní kvalifikaci. Tyto skupiny se prolínají se skupinami, které jsou schopny se zaměstnat i získat slušné příjmy, aniž by však byly schopny společenské participace. Tím se tyto skupiny dostávají na okraj společnosti svou profesní diskvalifikací, ale i celkovou vzdělaností a sociokulturní úrovní. Ruku v ruce s jejich

profesní marginalizací jde i marginalizace společenská. Tyto skupiny jsou potenciálním ohrožením pro společnost.

Tyto skupiny a s nimi spojené problémy nesouvisejí pouze s českou společností, jedná se o problém moderní společnosti, v níž se část populace ocitá mimo participaci na smysluplných procesech vývoje společnosti. Jedná se o mládež, která má problémy se vzděláním, nerealizuje se v zaměstnání a nevidí pro sebe perspektivu v zaměstnání ani ve společnosti.

Tyto skupiny populace představují ve svém úhrnu značnou ekonomickou sílu. Jejich finanční prostředky indukují ve společnosti odpovídající aktivity. V moderní společnosti masové kultury vznikají produkty společnosti volného času, jejichž úkolem je jednak zabavit masy neschopné smysluplných aktivit, jednak odčerpat finanční prostředky. V rámci tohoto byznysu jsou produkovány idoly, sportovci či „uměle vyprodukovaní“ umělci, jejichž posláním je zabavit masy nízké sociokulturní úrovně. To je odvrácená strana společnosti volného času, zabavit místo rozvíjet, zabít čas místo seberealizovat se.

Aby se nerozvíjela tato tvář společnosti volného času, je třeba, aby společnost preferovala rozvíjení aktivit ve volném čase dětí a mládeže. Vrchol v množství volnočasových aktivit jedince je kolem 17 let, pak již následuje redukce a ochuzování.

V současné době u nás zaujímá důležité postavení pedagogika volného času. Je to moderní vědecká disciplína zabývající se volným časem obecně, jejím cílem je zkoumání volnočasových aktivit a metod práce s tím související. Zaměřuje se na mimoškolní pedagogiku, kterou tvoří zájmové činnosti, organizace dětí a mládeže, práce v nízkoprahových zařízeních. Jejím smyslem je rozvinutí organizací a metodik volnočasových aktivit. Důležitost je dnes kladena na etiku volnočasových aktivit.

Kladen je dnes také důraz na prevenci patologických jevů, kdy dochází k přímé podpoře ze strany státu ke vzniku specializovaných pracovišť zaměřených na konkrétní skupiny, které již těmto jevům propadly, např. drogově závislí. Dále k podpoře nízkoprahových center zaměřených na skupiny nejvíce ohrožené mládeže.

V posledních letech také zaznamenáváme nárůst porodnosti. Potýkáme se se základním problémem, který spočívá v nedostatku kapacitních míst v mateřských školkách. Naplněné stavy hlásí i různé organizace a sdružení zaměřené na volný čas malých dětí. Rodiče těchto dětí si uvědomují důležitost jejich pestrého trávení volného času, který rozvíjí dovednosti, zájmy a vědomosti. Často navštěvovanými kroužky jsou umělecké, sportovní, jazykové.

Někteří lidé si vybírají zaměstnání tak, aby měli co nejvíce volného času. Ve vyspělých společnostech je práce na zkrácený úvazek považována za výhodu poskytovanou nejenom

ženám s malými dětmi. Současně u nás pozorujeme tendenci ke zvětšování extenzity práce, lidé jsou ochotni obětovat volný čas výkonu vlastního nebo druhého povolání, např. podnikatelé. Na tento rozpor můžeme poukazovat v souvislosti s kvalitou života a pokusit se jej překonávat využíváním stále dostupnějších služeb (*Buriánek, J. 2001*).

2.2 Starší školní věk a adolescence

Toto věkové období je zařazováno do období tzv. adolescence. Dále věnuji pozornost důležitým aspektům tohoto ontogenetického vývoje.

Adolescence je pojata v mnoha teoriích. Je to jedna z fází (druhou, jiní autoři uvádějí třetí) dospívání. Je posledním vývojovým obdobím na cestě k dospělosti. Přesné období adolescence se u některých autorů rozchází. Někteří jej určují od 14 do 20 let. Je to období mezi pubertou a ranou dospělostí, u chlapců mezi 14. a 20. rokem.

Na konci tohoto období se mladý člověk stává emocionálně i ekonomicky závislý na rodičích, začíná si hledat své životní poslání a samostatně řešit své problémy.

„Adolescenti se odlišují i vzhledově. Jsou unikátní a výjimeční ve vyhraněném stylu oblékání, účesů, celkové úpravě zevnějšku. Dávají tím najevo příslušnost k určité specifické skupině, k vrstevníkům (*Macek, P. 2003*)“.

Adolescence je z latinského slova *adolescere* - dorůstat, dospívat, mohutnět. Tento termín byl podle Macka poprvé použit v 15. století. Jedná se o vývojové období, které začíná ukončením pohlavního dospívání a končí nástupem dospělosti, což nelze jednoznačně vymezit. Obvykle se jako dolní hranice uvádí 14. až 16. rok, horní hranice 20. až 22. rok. V oficiální rovině je charakteristická zakončením povinné školní docházky a dosažením plnoletosti. Většina adolescentů dokončuje vzdělání a zamýšlejí se nad vlastní perspektivou. Mají potřebu někam patřit, podílet se na něčem nebo něco s druhými sdílet. Adolescence je jakési přechodné období, které člověku slouží k urovnání si vlastních hodnot, postojů a cílů, aby následně dokázal dobře nakládat se dvěma základními atributy dospělosti, se svobodou a odpovědností. Pro ukončení adolescence biologická kritéria již takovou váhu nemají – důležitější jsou kritéria psychologická (dosažení osobní autonomie), sociální (role dospělého) a pedagogická (ukončení vzdělání a profesní kvalifikace).

2.2.1 Teorie adolescence

Adolescencí se zabývalo mnoho psychologů a je pojata v mnoha teoriích.

Jako první se adolescencí zabýval **G. Stanley Hall**, který problematiku adolescence pojal jako pohled na bouři a konflikt.

Napsal o tomto období v roce 1904 knihu s názvem "Mládí", ve které se opírá o vlastní výzkumy, které byly provedeny dotazníkovými metodami.

Adolescence je období emocionální, období revolty proti všemu starému, je to oscilace mezi protiklady. Na jednu stranu chce mladý člověk přátelé a sdružovat se, na druhou stranu chce být sám. Znova se u něj vynořují dříve nevyřešené otázky. Podle Halla je adolescent napůl divoch a kolem dvaceti let se ustaluje a civilizuje.

Toto období je sice plné konfliktů, avšak je třeba je respektovat a tolerovat. Jeho kniha udělala na tehdejší americkou společnost skutečně velký dojem. Zapůsobila i na tehdejší americkou pedagogiku a vůbec americkou výchovu. Rodiče změnili taktiku, z dřívější přísnosti se přeorientovali na výchovu, která dávala dospívajícímu mnohem více volnosti a prostoru pro samostatnost a vyjádření vlastního názoru. Rodiče a škola začali mnohem více respektovat specifické kultury a styly života takto mladých lidí.

Podle **S. Freuda** prochází člověk v tomto období genitálním stádiem.

Dochází k biologickému pohlavnímu dozrání a vytváří se předpoklady pro reprodukci. Sexualita se hlásí otevřeně.

Anna Freudová, dcera S. Freuda, osvětluje dva základní obranné mechanismy v adolescenci. A to asketismus a intelektualizaci.

- Intelektualizace je konflikt sexuální a emotivní, který se transformuje do činností spojených s intelektuální činností.
- Například různé filozofické názory, umělecká činnost. Asketismus je strach před svými vlastními sexuálními impulzy.

R. J. Havighust charakterizoval období adolescence jako období pro naplnění vývojového úkolu, nabízí konkrétní společnost (kultura) určité vzorce chování (patterns). Pokud je však člověk nerespektuje je často sankciován. Havighust uvádí několik vývojových úkolů:

Přijetí vlastního těla, fyzických změn včetně pohlavní zralosti a pohlavní role.

Kognitivní komplexnost, abstraktní myšlení, schopnost aplikovat intelektový potenciál v běžném životě.

Uplatnění emocionálního a kognitivního potenciálu ve vrstevnických vztazích, schopnost vytvářet a udržovat vztahy s vrstevníky obojího pohlaví.

Změna vztahu k dospělým, zejména rodičům, autonomie, případný respekt a tolerance.

Získání představy o ekonomické nezávislosti a směřování k určitým jistotám, volba povolání, profesní kvalifikace.

Získání zkušeností v erotickém vztahu, příprava na partnerství, rodinu.

Rozvoj intelektu, emocionality a interpersonálních dovedností zaměřených ke komunitě a společnosti. Představa o budoucích prioritách a cílech, o stylu života. Ujasnění hierarchie hodnot, reflexe stabilizace vlastního vztahu ke světu a životu.

Představitelem psychosociální teorie je **E. H. Erikson**.

Podle něj je v tomto období jako jeden z nejdůležitějších vývojových úkolů vytvoření si vlastní identity (ego - identity, vlastního já). Je to období zmatku oproti získávání identity.

Adolescence je spojena se splněním určitého vývojového úkolu, je nezastupitelným, kvalitativně odlišným obdobím. Při vývoji identity kombinoval přítomnost krize, hledání a závazků. Na základě toho definoval 4 potenciální stavy identity:

První stav nazval difúzní identitou. Člověk v této fázi, stavu neprožívá krizi ani závazek, je velice snadno ovlivnitelný vrstevníky, často mění názory v souladu s očekáváním skupiny, které je členem. Jeho sebehodnocení je závislé na hodnocení druhých.

Náhradní identita je stav, ve které jedinec své postoje, normy nekriticky přebírá od autorit, bez potřeby ověřovat je vlastní zkušeností.

Status moratoria je krize identity, spojená s pocity úzkosti a pochybnostmi, aniž by jedinec na sebe bral skutečné závazky. Toto období je plné experimentací a zkoušení si rolí.

Dosažená identita je stav, kdy je již krize zažehnána. Otázky čím jsem, co jsem jsou vyřešeny.

Dosažená identita spojuje přítomnost, budoucnost i minulost ve smysluplný celek. Stadium moratoria a dokončené identity svědčí o vyspělosti jedince. Lidé v tomto stavu mají vyšší self - esteem a mnohem větší blízkost reálného a ideálního já. Lidé ve fázi náhradní a difúzní identity jsou často dogmatictí, neflexibilní, mají nízké self - esteem.

Shrnutí Marcia: „Nejde o vývojové fáze vývojové identity, problematické je, že se adolescent nachází ve stejnou dobu v různých stádiích. Identitu ovlivňuje osobnost, rodina,

vrstevníci. Rodina je zde, stále vystupuje v roli bezpečné základny, která by měla jedinci umožňovat expanzi do světa. Pokud tomu tak je, podporuje vývoj identity správným směrem. Jedinci, kteří mají dobrý vztah s rodiči, ale není jim umožněna expanze, se často nacházejí ve stavu náhradní identity. Jedinci s difúzní identitou jsou často z rodin s problematickými vztahy uvnitř.“

Z výše uvedeného je patrné, že v sociálně psychologickém pojetí skupina dětí 2. stupně základních škol spadá do střední adolescence a jsou pro ni typické znaky, které byly z literatury citovány.

2.2.2 Adolescence a podmínky pro sport

Člověk v průběhu života prochází několika výrazně odlišnými vývojovými obdobími, které rozlišujeme podle biologických, sociálních a psychologických změn. My se zabýváme obdobím středního školního věku a je třeba si uvědomit, že každá klasifikace vývojové etapy představuje určité chování a s ním související potřeby.

Období středního školního věku je často nazýváno obdobím pubescence nebo obdobím dospívání. Fáze dospívání má rozhodující vliv na průběh dalšího vývoje a utváření osobnosti. Vyznačuje se přechodem od dětství k dospělosti, od nesamostatnosti k samostatnosti, od závislosti na dospělých k nezávislosti. V této době se také utváří silný vztah ke sportu.

Podle Dovalila (2002) se ukončuje orientace mládeže na sport. Vytváří se vztah ke sportu jako ke hře, ale také jako povinnost, chce-li se něčeho dosáhnout a dokázat. Je třeba upevňovat zájem o sport, ale také dbát na to, aby se neutvrzoval postoj, že kromě sportu nic jiného neexistuje.

Je nutno uvědomit si, že sport je pojmem velmi širokým, zahrnuje nejen soutěže a institucionalizované týmy, ale i další aktivity, ve kterých existuje jisté fyzické úsilí, dodržování daných pravidel formy konání, ale i určité měření výkonnosti. Sport, tak jak se v současnosti vyvinul, je neobyčejně diferencován. Školní sport, tělesná výchova, TJ, sportovní kluby patří do oblasti institucionalizované (organizované). Lze je považovat za součást veřejné ekonomiky. Naproti tomu neinstitutionalizovaný sport (neorganizovaný a

dobrovolný) je spojen především s výdaji rodinných rozpočtů, a proto je ve velké míře součástí privátního sektoru.

„Sportem se rozumí všechny formy pohybové činnosti, které ať již prostřednictvím organizované účasti či nikoliv, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné a psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních“ (*Evropská charta sportu, 1992*).

Název sport se odvozuje od latinského „disportare“ a starofrancouzského „le désporter“, což znamená bavit se, příjemně trávit volný čas. Sportovní věda u nás považuje sport za složku tělesné kultury (vedle tělesné výchovy a pohybové rekreace). Jedná se o významný společenský jev. Lze v něm rozlišovat několik sfér: sport jako aktivní činnost tvořící vlastní jádro (svými funkcemi se vyděluje sport dětí a mládeže a sport dospělých). Podle výkonnostní úrovně a poslání je třeba dále rozlišovat sport masově rekreační, sport výkonnostní a sport vrcholový. Další sféru tvoří diváci, přímí nebo zprostředkovaní. Ve struktuře sportu nelze nevidět také vztahy sportu k ostatním oblastem společenské činnosti, jako např. ideologie, politika, ekonomika, výchova a vzdělání, zdravotnictví, umění, věda .

Podmínky pro sportování ve volném čase jsou ovlivněny mnoha faktory a širokým komplexem podmínek. Jde o vlivy v celospolečenském kontextu, které lze rozdělit do dvou skupin, vnější a vnitřní.

2.2.3 Vnější podmínky pro sport

„Vnější podmínky dělíme dále podle: a) znalost sportu, b) postoj ke sportu, c) motivaci, d) kontakt se sporty, e) příležitost, f) sociální image sportu, g) přístup k tělovýchovným zařízením, h) volný čas, i) náklady na sport. Jedná se v podstatě o vlivy v celospolečenském kontextu, které působí na znalosti, chování a jednání lidí. Pokud nastane vhodná kombinace vnějších faktorů, jedinec se zapojí do sportu nebo ve sportování dále pokračuje. V opačném případě se zařadí mezi nesportující populaci“ (*Slepičková, I., 2004*).

a) znalost sportu

Člověk dělá rád většinou to, co zná a co umí. Proto je důležité, aby měl základní znalosti o sportu. Aby např. věděl, že existuje určitá sportovní disciplína, chápal její podstatu a znal princip pravidel, která pro její provádění platí. Pokud zvládá na slušné úrovni i potřebné dovednosti, narůstá pravděpodobnost, že si sport vybere.

b) postoj ke sportu

Na postoj lze usuzovat z názorů lidí na sport. V převážné míře přisuzují sportu pozitivní hodnoty. Avšak pozitivní postoj je u mnohých z nich v rozporu s realitou, neboť se sportu aktivně nevěnují. Skutečnost tak ukazuje, že ani z kladného postoje jednoznačně nevyplývá aktivní zapojení. Postoje lidí je v tomto smyslu nutné ovlivňovat. Je nutné jim prezentovat sport jako hodnotu, již si společnost váží.

c) motivace

Jedním z faktorů majících vliv na tom, zda jedinec má zájem o aktivní pohyb a sport a zda se tyto činnosti stanou trvalou součástí jeho života. V nejobecnější rovině existují motivy vnitřní a vnější. Vnitřní motivy souvisejí s lidskými potřebami. Potřeba pohybu je typická pro každé dítě. Děti a mladí lidé mají výraznou potřebu sociálního kontaktu. Směrem k dospělosti přitahuje mnoho jedinců motiv výkonu. Vnější motivy vycházejí z okolí jedince.

U dětské populace je to v první řadě zájem rodičů a jejich aktivní péče o pohyb a sport jejich dětí v podobě nabídky či příkazu, jimž děti dobrovolně nebo nedobrovolně podrobují. Ve školním prostředí motivuje ke sportu především učitel a jedním z prostředků je hodnocení a klasifikace tělesné výchovy. Výraznou měrou u staršího školního věku a u dospívajících působí sdělovací prostředky, které prezentují slavné osobnosti jako vzory. Vzorem pro nápodobu nemusí být jen slavná osobnost. Může jím být i respektovaný kamarád či vrstevník.

d) kontakt se sportem

Stejně jako pro motivaci, tak i pro kontakt se sportem je důležité prostředí sportu, jeho organizace a řízení na všech úrovních. Je zapotřebí mít odborníky, kteří vědí, jak s lidmi pracovat a co jim nabídnout. Program, činnost musí být pro jedince adekvátní a zajímavá. Stejně důležité je i pedagogické vedení či blízké sociální prostředí, v němž se však odehrává. Účast v neorganizovaném sportu je ovlivněna tím, zda jedinec má blízkou osobu či osoby, které jej ve sportování podpoří. Musí dojít tedy k situaci, kdy kontakt se sportem přinese jedinci příjemné pocity.

e) příležitost

Jedná se o to, že musí existovat možnost či nabídka činností, o níž má jedinec zájem. V praxi to znamená, že sportovní klub má dostatek volných míst pro zájemce o daný sport a neodmítne je, že počasí umožní provádět danou činnost. Mít příležitost znamená pro mnoho lidí i to, zda mají partnera či skupinu lidí stejného zájmu, s nimiž se vybranému sportu mohou věnovat. Důležitou roli zde hraje propagace a publicita, které poskytují potřebné informace. Vydávají se informační bulletiny, propagační materiály, sportovní kluby vypisují svou nabídku tělovýchovných zařízení, informace publikují i sdělovací prostředky. Využít lze velmi vhodně i sportovně zábavných akcí pro veřejnost.

f) sociální image sportu

Image sportu výrazně ovlivňuje účast v něm. Zájem o konkrétní sport závisí do značné míry na jeho atraktivnosti nebo módnosti. Mezi dospělou veřejností i dětmi se vedle tradice často odvíjí od úspěchu, slávy, vysokých finančních zisků osobností sportovního nebo i kulturního světa (tenis, fotbal, karate). Sporty , které tyto hodnoty nenabízejí, ztrácejí pro mnoho lidí na přitažlivosti a mohou upadnout až v zapomnění. V obecné rovině představuje image náhled na sport či jeho postavení ve společnosti. Vysoká prestiž sportu ve společnosti je podmíněna dobrou podporou a propagací. Tam, kde je sport prezentován jako důležitá hodnota, jako norma životního stylu, nalézáme mnohem vyšší účast než tam, kde podpora a propagace nefungují.

g) přístup k zařízením

Dostupnost sportovních zařízení je důležitou podmínkou účasti ve sportu. Neexistenci vhodných zařízení uvádějí potenciální sportovci jako hlavní vnější překážku svého sportování. Stejně tak je omezuje velká vzdálenost míst, kde mohou sportovat. Nemusí se jednat pouze o tělovýchovná zařízení, ale může jít i o vhodné přírodní prostředí. Když např. nastane příznivá zima a zamrznou přírodní vodní plochy, objeví se znenadání na ledě stovky bruslařů téměř všech věkových kategorií. V tu chvíli se sportu daří i uprostřed velkoměsta.

h) volný čas

Společnost vymezuje obecný podíl volného času na životě lidí tím, že zákonem určuje délku pracovní doby. Ovlivňuje však také kvalitu volného času a vytváří normu pro jeho trávení. Tato norma je nepsaná, vyplývá z historického a kulturního vývoje. Je velmi úzce spojena s hodnotami, které jsou ve společnosti obecně uznávané a přijímané.

Jestliže má sport vysokou prestiž a je považován za nedílnou součást správného vývoje společnosti, pak se dá očekávat vysoké zapojení občanů do aktivního sportování. V opačném případě nezaujímá sport v celospolečenském kontextu důležitou pozici a lidé nejsou z vnějšku stimulováni k jeho aktivnímu provádění

i) náklady na sport

Vyjadřují, co sportování stojí a nakolik je finančně dostupné. Finanční zabezpečení sportu neznamená jen přímé financování činností jedince nebo dobrovolných sdružení. Spočívá ve vytváření vhodného finančního a legislativního prostředí. S tím souvisí finanční dostupnost sportovního vybavení, financování provozu a údržby tělovýchovných zařízení, možnosti dopravy apod. Sport musí stát tolik či jinak řečeno jeho „cena“ musí být taková, aby si ho mohlo „dovolit“ co nejvíce lidí.

2.2.4 Vnitřní podmínky pro sport

„Vnitřní podmínky vytváří vlastně souhrn osobních podmínek jedince a rozhodují o tom, jakým způsobem se daný jedinec do sportu zapojí. Vnitřní podmínky můžeme dále dělit na: a) věk, b) pohlaví, c) rodina, d) zájem, e) volný čas, f) finanční situace, g) zdravotní stav“ (*Slepičková, I., 2004*).

a) věk

Pro zapojení dětí do pohybových aktivit hraje věk velmi důležitou roli. Člověku je vlastní potřeba pohybu a proto je velmi žádoucí začít rozvíjet tyto aktivity co nejdříve a tím si vytvořit trvalý kladný vztah ke sportu. Rovněž je důležitá věková skladba dětí v místě bydliště,

neboť v případě, že nebude mít ve svém okolí podobně staré děti tak hrozí, že nebude mít chuť a příležitost sport provozovat.

b) pohlaví

V podstatě již od dětství mají chlapci a dívky zájem o jiné druhy sportů a rovněž tyto sporty provozují z jiných důvodů. Chlapcům jde především o vzájemné soupeření, zaměřují se na dosažení co nejlepšího výkonu. Dívky naopak dávají přednost radosti z pohybu. Možná existují spíše mužské nebo ženské sporty, ale přesto se dnes již nedá říct, že by byly pro druhé pohlaví tabu. Rozdíly se neustále zmenšují a především ženy se zapojují do kdysi ryze mužských sportů jako byl dříve hokej či fotbal. Dnešní doba poskytuje rovnocenné možnosti ženám i mužům.

c) rodina

Rodina je základní a nejdůležitější faktor, který zapojení do pohybových aktivit ovlivňuje. První zkušenosti se sportovními aktivitami mají malé děti právě na půdě rodiny. Jsou to rodiče, kdo jako první učí své děti házet kamínky do vody, kdo je učí v zimě na rybníku bruslit nebo v létě plavat. Je nezpochybnitelné, že to jsou právě rodiče a jejich vztah ke sportu, který je rozhodující pro další směřování jejich dětí.

d) zájem

Zájem dětí úzce souvisí s rodinou. Ta by měla zájem dětí o sport začít rozvíjet co nejdříve a přispět tak k tomu, aby si dítě ke sportu vypěstovalo kladný vztah. V případě, že dítě o sport nemá zájem je velká pravděpodobnost, že k němu nenajde vztah po zbytek svého života a stejný nezájem předá v budoucnu i svým dětem.

e) volný čas

Volný čas představuje zcela nezbytnou podmínku k tomu, abychom mohli sport vůbec provozovat. Můžeme říci, že se stoupající životní úrovní stoupá i podíl volného času oproti dobám minulým. Samozřejmě existuje i nemalý počet těch, kteří tráví až příliš mnoho hodin v zaměstnání na úkor svého volného času. Také děti mají své povinnosti ať už ve škole nebo doma, ale i přesto většinou mají dostatek volného času, který jim v případě jejich zájmu umožňuje zapojit se do pohybových aktivit.

f) **finanční situace**

Je také velmi důležitým faktorem při provozování pohybových aktivit. Děti z rodin s nízkými příjmy nemají zpravidla stejné příležitosti jako děti z rodin bohatých. Finanční zdroje zásadně ovlivňují druh a frekvenci sportovních činností jedince.

g) **zdravotní stav**

Zdravotní stav hraje velmi důležitou roli při výběru sportu a frekvenci a způsobu jeho provozování. Dnešní doba nabízí sportovní vyžití a kvality života takto postižených jedinců.

2.3 Sport a kvalita života

Sport má v životě lidí velký význam – vytváří a ovlivňuje sociální vztahy, sociální interakci, komunikaci, obohacuje společenský život a poskytuje možnost seberealizace. Pohybové aktivity podporují zdraví, tělesný vývoj a zdravý životní styl.

Sport je v soudobé společnosti velmi významným jevem, bez něhož si nelze každodenní život téměř představit. Jeho dopad na veřejnost je stále širší, neboť počet lidí, kteří se věnují sportu, ať již jako aktivní sportovci nebo jako jeho obdivovatelé, se neustále zvětšuje. Zájem o sport na celém světě neustále vzrůstá. Sport již dávno není záležitostí uzavřeného okruhu lidí, stále více proniká do nejširších vrstev obyvatelstva a stává se nedílnou součástí jejich života.

„Sport představuje obohacení života, je to jeden ze zdrojů zážitků plynutí (flow), které je spojeno s pocitem radosti a štěstí“ (*Smékal, V., 2002*).

K prvkům zdraví přispívá pohybová aktivita. Všechny její formy pomáhají člověku při naplňování spokojené životní cesty. Proto jsou tělesná výchova, sport a sportovně pohybové činnosti důležitou součástí života každého z nás a jejich prostřednictvím můžeme odstraňovat životní nejistoty a hledat cesty ve smyslu naplňování života a zdraví.

„Pohyb je základním způsobem existence člověka, a to nejen jako mechanická lokomoce či prostý projev svalových činností, nýbrž jako výraz existenční potřeby oduševnělého těla“ (*Hodaň, B., 2000*).

Lidé, kteří pravidelně cvičí či sportují, lépe zvládají problémy každodenního života, berou životní překážky optimisticky. Péče o zdraví každého z nás spočívá v hledání tzv. bio – psycho – sociální pohody osobnosti. Jedná se o vyrovnávání biologických potřeb člověka s duševním klidem, s uspokojivým postavením v kolektivu a ve společnosti. Víra v životní

filozofii ve smyslu kvality vlastního života. Kvalita života má svou historii a jeho dnešní výklad je touto historií podmíněn. V jiných souvislostech se pravděpodobně objevil v pracích klasických autorů, ale předmětem systematických vědeckých zájmů a soustředěného studia se kvalita života stává až v posledních dekadách 20. století.

Je definována, s ohledem na dosahování cílů, podle žebříčků hierarchických hodnot. Ta se týká cílů, k nimž je životní úsilí každého člověka zaměřeno. Každý člověk pojímá kvalitu života jiným způsobem v závislosti na svém vlastním systému hodnot. Rozdíly v pořadí, na něž jsou řazeny některé hodnoty, souvisejí prokazatelně s rozdíly v některých postojích a s nimi souvisejícím chováním.

„ Kvalita života velmi úzce souvisí se zdravím. Zdraví je tedy podstatnou věcí pro nás, jako důležitý prostředek k dosažení cíle – i když tyto cíle mohou být velmi rozdílné“ (*Seedhouse, 1995*).

Člověk je společenský tvor a je odkázán na partnerství, které znamená další určující znak životní kvality. Neméně závažné prvky kvalitativního výzkumu tvoří rozhovory mezi jedinci i ve skupině, dále pak pobyt v přírodním prostředí nebo prostředí sportovním.

3. CÍLE A ÚKOLY PRÁCE

Cílem práce je zjistit, jaké místo ve volném čase žáků 2. stupně ZŠ zaujímá sport. Nabídku sportovních zařízení v dané lokalitě a jejich dostupnost. Posoudit účast této věkové skupiny ve sportu. Porovnat se současným stavem a uvážit potřeby sportovních zařízení pro děti ve Frýdlantu.

Úkolem je vyhodnotit informace získané z dotazníkového šetření a dále zjistit:

- spokojenost dětí se sportovními zařízeními ve městě
- sportovní zařízení, která děti nejvíce navštěvují
- nejčastější způsoby trávení volného času
- vliv sociálního prostředí, rodičů, kamarádů, vrstevníků na trávení volného času sportem
- posoudit rozdílnost názorů a potřeb žáků 6. a 8. tříd
- postoupení této práce jako materiál pro zastupitele města Frýdlantu

4. METODIKA VÝZKUMU

Celý výzkum byl realizován na ZŠ, ZUŠ a MŠ Frýdlant, Železná 824 za přispění a spolupráce vyučujících a vedení školy.

4.1 Metodika sběru dat

Data byla získávána pomocí metody empirického kvantitativního výzkumu. Pro výzkum bylo použito několik otázek z dotazníku jehož autorem je Mgr. Libor Flemr, který použil pro svoji disertační práci. Dotazník obsahuje 23 uzavřených i otevřených otázek.

Pro cíle této práce mnou byly zkonstruovány některé otázky (příloha č. 1). Pro strukturovaný rozhovor, který mě na základě výsledků šetření napadlo uskutečnit s panem ing. Danem Ramzerem, starostou města Frýdlantu, jsem otázky zkonstruoval samostatně.

Struktura dotazníku:

- instrukce pro respondenty s žádostí o vyplnění
- identifikační údaje
- otázky, možnost výběru z nabídky nebo doplnění odpovědí vlastních

Rozhovor s panem ing. Danem Ramzerem, který v současné době vykonává funkci starosty města Frýdlantu, byl zaměřen na získání informací o problematice scházejícího sportoviště ve Frýdlantu. Data byla získávána pomocí strukturovaného rozhovoru (příloha č. 2).

Při osobním dotazování jde o interakci mezi tazatelem a dotazovaným, ve které se tazatel snaží získat od dotazovaného informace, které pomohou odhalit to, co je v myslí dotazovaného, jako např. vzpomínka, zkušenost, znalost momentální situace nebo prožitky které tyto skutečnosti doprovázejí.

4.2 Metodika zpracování dat

Ke zpracování dat byla použita metoda kvantitativní analýzy dat pomocí jednoduchých statistických metod. Získané informace byly vyhodnoceny pomocí tabulek a grafů v programu Microsoft Excel.

4.3 Organizace výzkumu

Průzkum proběhl na konci měsíce června roku 2009 na pracovištích ZŠ, ZUŠ a MŠ Frýdlant, která je největší v oblasti frýdlantského výběžku. Byli dotazováni žáci druhého stupně ZŠ, děti staršího školního věku. Další dělení vzorku bylo provedeno podle věku. Zvlášť porovnávány výsledky 6. a 8. tříd. Dále pak srovnání celkového průzkumu s výsledky 6. a 8. tříd. Samotný dotazník byl vyplňován anonymně. Vše se uskutečnilo při hodinách dopoledního vyučování za dozoru a spolupráce třídních učitelů, kteří mnou byli s dotazníkem předem seznámeni. Jejich dotazy týkající se otázek zodpovězeny, stejně tak jako způsob jejich vyplňování. Učitelé následně sami dotazníky při hodině rozdali, podali žákům potřebné informace, odpověděli na dotazy žáků a dohlíželi na jejich vyplňování.

4.3.1 Charakteristika města Frýdlantu

Město Frýdlant se nachází v nejsevernější části republiky na trojmezí Čech, Polska a Německa. Z velké části se rozkládá po obou březích řeky Smědé. Se svými bezmála 8 tisícovkami obyvatel tvoří přirozené centrum celého frýdlantského výběžku. Vznikalo a rozrůstalo se od roku 1278 ve stínu stejnojmenného hradu střežícího zemskou stezku do Lužice.

Zvláštní jméno bývá vysvětlováno starou pověstí, podle které žil před mnoha staletími v hustých lesích provincie Záhvozd muž, který měl sedm synů. Když dospěli, požádal vrchnost, aby jim přidělila sedm lánů půdy. Tak se prý také stalo a zanedlouho vyrostla na břehu Smědé malá osada. Starý otec toužící po klidu a míru, ji pojmenoval po německu Viderland, což v českém překladu znamená „chraňte zemi“.

Frýdlant je městem, kde téměř z každé uličky dýchá historie (viz. obr. č.1). Pro malý příklad, kostel Nalezení sv. Kříže, nacházející se na pravém břehu řeky Smědé. Dokončen byl roku 1551 a poté ještě několikrát přestavován. Nejpřitažlivější součástí jeho interiéru je nepochybně redernská hrobka, dílo vratislavického sochaře Christopa Heinricha z let 1605-1610, za kterou Redernové zaplatili tolik jako předtím za celé frýdlantské panství. Mramor na ni byl dovezen až ze Slezska a Anglie. Vzácné jsou sochy apoštolů z dílny Matyáše Brauna, renesanční náhrobky, obraz sv. Kateřiny od Karla Škréty a před kostelem mariánský sloup z počátku osmnáctého století. Poblíž kostela stojí také bývalá městská solnice, kam se dovážela sůl z dalekého Halle nad Saalou.

Obr. č.1

Noční pohled na náměstí Frýdlant

Ve své původní podobě je celá řada typických měšťanských domů, situovaných převážně na náměstí a v Zámecké ulici. V samém centru jsou doplněny i svéráznou soustavou dnes již nefunkčního vodovodu rozvedeného do několika žulových kašních. Dominantou města je neorenesanční radnice postavená v letech 1893-1896 podle projektu vídeňského architekta Franze Neumanna. Na nádvoří stojí busta Albrechta z Valdštejna, která je dílem raspenavského sochaře Schulze. Téměř osmitisícový Frýdlant si uchoval mnoho ze své krásy a středověké atmosféry. Ta stále přitahuje návštěvníky na řadu netradičních kulturních akcí, jakou je například i v celorepublikovém měřítku vyhlášená Frýdlantská jazzová dílna či neopakovatelné Valdštejnské slavnosti. Městem pochodují zbrojnoši v renesančních kostýmech, na náměstí je dobová tržnice a na okolních lukách se odehrávají zinscenované bitvy. Do popředí se derou novostavby, mezi kterými bohužel chybí významný veřejný sportovní stánek. Dominantu města tvoří panelová sídliště z dob počátku 70-tých let vybudovaná převážně za pomoci současných vlastníků. Až do konce 80-tých let se tato městská část rozšiřovala obudováváním dalších panelových domů. V současné době zde bydlí skoro polovina všech obyvatel Frýdlantu. Převážná většina lidí z této části dojíždí za prací do nedalekého Liberce. Druhou skupinu zaměstnaných obyvatel tvoří lidé pracující v místních

firmách Silkom, Jatky Prošek, Nábytek Louda, ASA nebo Lucas, což je pracovní příležitost pro zhruba tisícovku lidí. Nemalá část obyvatel je zaměstnána ve státním sektoru a v neposlední řadě jsou zde OSVČ v různých oborech. Právě tato skupina se v posledních několika letech zaslouhuje o výstavbu dosud nezastavěných částí města. Město se dělí na tři lokality výstavby. Najdeme zde různé vrstvy obyvatel. Od velmi početné komunity Romů všech generací, kteří převážně nepracují, přes mladou generaci, vyrůstající již v jiných podmínkách než tomu bylo před 20 lety. Střední a starší generace lidí má snahu hlavně zabezpečit své rodiny. Přeci jen desetiprocentní nezaměstnanost hovoří za vše. V době krize je důležité mít alespoň nějakou práci. Na volnočasové aktivity, se sportovním zaměřením, si lidé najdou čas zpravidla o víkendu. To jim umožňuje jejich druh zaměstnání. Podnikatelů, živnostníků a OSVČ, kteří mají svou práci zorganizovanou natolik, že si mohou vyrazit za sportovním vyžitím v jakémkoliv čase a době, je jen velmi málo.

Střed města je tvořen klasickými původními stavbami vícegeneračních domů. Lidé, kteří vlastní tyto stavby, v nich nejen bydlí, ale nadbytečné prostory pronajímají nebo prodávají převážně obchodníkům asijského původu. Těm se úspěšně, již po dobu několika let, daří vytlačovat původní obchodníky z trhu.

Ve městě najdeme kromě nemocnice také parky, dětská hřiště a několik sportovišť (viz. příloha č.3, obr. č.5). Nedaleko středu města slouží k aktivnímu odpočinku zimní stadion (viz. příloha č.3, obr. č.2), tělocvična, poblíž frýdlantského kempu kvalitní tenisové antukové kurty (viz. příloha č.3, obr. č.1). Je zde jedna Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola v Železné ulici. Kulturní zázemí města tvoří kino, knihovna, muzeum a výstavní síň v budově radnice.

V současnosti vzniká poblíž Domu dětí skate park (viz. příloha č.3, obr. č.3). Samotné centrum města nabízí síť obchodů a několik restaurací, které navštěvují převážně mladí lidé.

Obr. č.2

Rozhledna nad městem

Z okolí Frýdlantu nelze rozhodně opomenout místní hrad a zámek, stejně tak Křížový vrch, na kterém se nachází malý sjezdařský lyžařský areál (viz. příloha č.3, obr. č.6). Tento vrch je nazván podle křížové cesty z žulových bloků, zřízené zde v 18. století. Na jeho čedičových svazích, které jsou chráněným územím, se vyskytuje celá řada ohrožených rostlin. Severní strana města je vděčným cílem vycházek, díky frýdlantské rozhledně (viz. obr. č.2), postavené roku 1907 na Resslerově vrchu. Je z ní krásný pohled na strmé svahy Jizerských hor i daleko na opačnou stranu do Saska a Lužice.

5. VÝSLEDKOVÁ ČÁST

5.1 Charakteristika školy

Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant v Železné ulici č. p. 824 se tvořila do současné podoby po dobu několika let. Tento souhrnný název v sobě skrývá následující budovy. ZŠ Husova, ZŠ Purkyňova, ZŠ TGM, ZUŠ, DDM a tři MŠ. Nejprve došlo ke spojení ZŠ a ZUŠ, následně byly připojovány další objekty a budovy až do dnešního stavu, kdy škola uvádí na svých webových stránkách počet 1200 žáků. Skutečný stav, vzhledem k neustálému úbytku, je však 835 žáků.

Tento subjekt, který je ve frýdlantském výběžku největším, organizuje pro své žáky různé aktivity, včetně těch sportovních. Nabídka je velmi široká, o čemž je možné se přesvědčit na školních webových stránkách www.zsazusfrydant.cz. Žáci se akcí účastní v hojném počtu a též se vlastními silami podílejí na přípravě a organizaci projektů.

Součástí tohoto subjektu je Dům dětí a mládeže, kam jsou soustředěny převážně aktivity žáků této školy. Fungují zde různé kroužky, organizují se sportovní a kulturní akce, nejen v rámci jednotlivých pracovišť.

5.2 Charakteristika sledovaného souboru

Na pracovištích ZŠ byl sledován a osloven soubor 207 žáků 2. stupně. Celkem bylo dotazováno 102 chlapců a 105 dívek s cílem zjistit a posoudit jejich účast a zájem o sport ve škole i v době mimo vyučování. Co ovlivňuje jejich účast ve sportu, jak tráví svůj volný čas a podmínky, které Frýdlant nabízí. Dále posoudit rozdílnosti názorů a potřeb mezi chlapci a dívkami.

Tento soubor charakterizuje tabulka na následující straně.

Tabulka č.1: Struktura sledovaného souboru

	6. - 9. třída		6. třída		7. třída		8. třída		9. třída		6. + 8. třída	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Chlapci	102	100	22	21,6	26	25,4	30	29,4	24	23,5	52	50,98
Divky	105	100	28	26,7	23	21,9	33	31,3	21	20	61	58,09
Celkem	207	100	50	24,2	49	23,7	63	30,4	45	21,7	113	54,58

5.3 Podpora sportu institucemi ve městě s ohledem na sportoviště

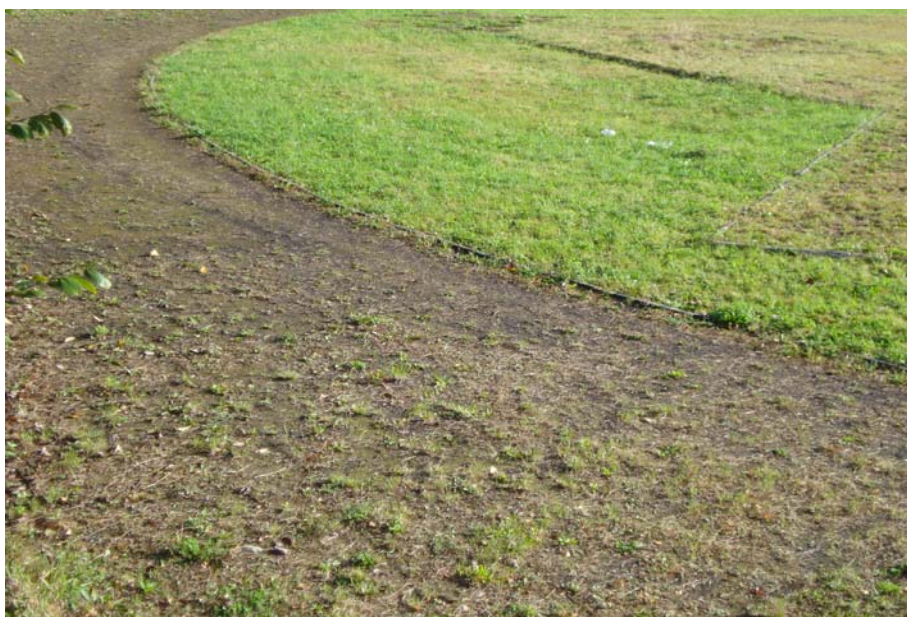
Je zřejmé, že zájem školy o zlepšování podmínek pro využití volného času žáků je velký. V okolí všech pracovišť se upravují prostranství a v rámci finančních možností se rekonstruuje a opravuje. Pár zrealizovaných příkladů. Škola zrekonstruovala tělocvičnu na OP Purkyňova, vystavěla v tomto areálu školy hřiště na míčové hry s umělým travnatým povrchem, zrekonstruovala podlahu v tělocvičně OP Husova, ale finance na celkovou rekonstrukci běžeckého oválu, škvárového hřiště a atletických sportovišť jsou zatím v nedohlednu. Toto staré zařízení je v majetku města a žáci si jej upravovali dle vlastních možností v rámci výuky pracovních činností. K této problematice směřovala i jedna z otázek dotazníku. Žáci toto sportoviště ve svém volném čase příliš často nenavštěvují. Příčinu můžeme hledat v nedůstojném a v době sucha velmi prašném prostředí, nebo právě proto, že na hřišti musí sami žáci v době vyučování pracovat a nemají k hřišti kladný vztah. Důstojnost prostředí a současný stav sportoviště můžete posoudit na následujících fotografiích. Celková neudržovanost této plochy je na první pohled patrná (viz. obrázek č.3 a 4).

Obr. č. 3

Školní „škvárové“ hřiště

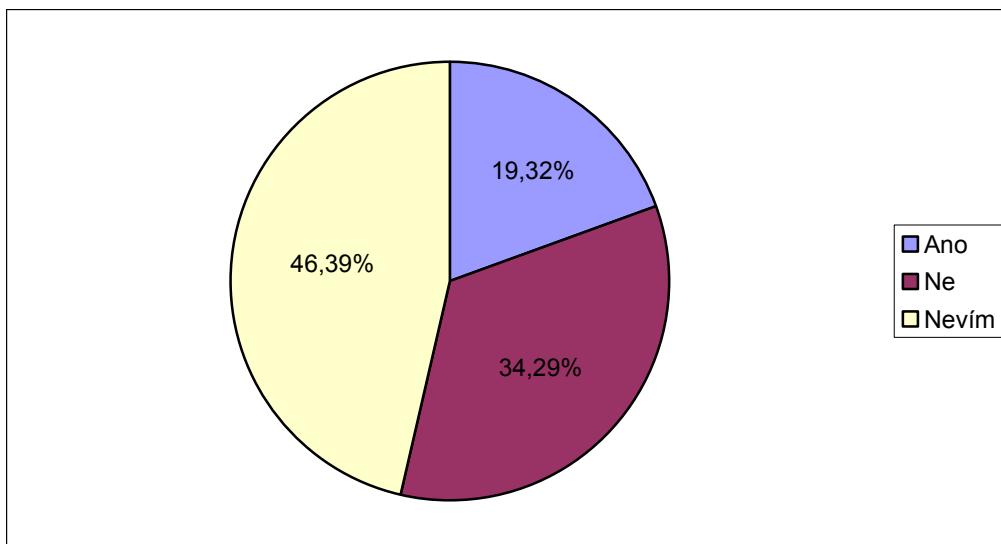
Obr. č.4

Běžecový ovál

Na otázku, jeli možné sportovat na místním školním hřišti v době mimo vyučování, nám žáci odpovídali následně:

Obr. č.5

Možnost sportování na školním hřišti

I přes nepříznivý stav hřiště sem najde cestu v době mimo vyučování 19,32% žáků a tráví zde svůj volný. 46,39% žáků neví, jestli se zde dá sportovat nebo neví, jestli by chtěli na tomto sportovišti trávit volný čas. Zbývajících 34,29% říká, že se zde sportovat nedá (viz. obr. č.5). Situaci se škola snažila vyřešit vybudováním hřiště s umělým travnatým povrchem v těsné blízkosti školy (viz. obr. č.6) . Intenzita návštěvnosti tohoto sportoviště až časem ukáže, zdali toto řešení bylo alespoň částečnou alternativou současného stavu. Hřiště s umělým travnatým povrchem mají žáci v odpoledních hodinách k dispozici bezplatně, podmínkou však je účast alespoň jednoho dospělého, který tím přebírá zodpovědnost za skupinu. Veřejnosti je hřiště pronajímáno za poplatek cca 200 Kč/ h.

Obr. č.6

Nové školní hřiště s umělým travnatým povrchem

Z průzkumu mezi žáky také vzešlo, že nemají zájem sedět doma, ale sami hledají řešení k využití svého volného času a sportují na jiných sportovištích, která jim jsou v rámci města dostupná.

Mezi ně patří třeba fotbalové pískové hřiště (viz. obr. č.10), které je prostorem velmi vyhledávaným pro časté schůzky a sportovní vyžití.

30% dotazovaných tuto lokalitu uvedlo jako nejčastější řešení trávení volného času s kamarády. Dalších 15% dětí chodí sportovat do největší tělocvičny ZŠ a tou je tělocvična ZŠ Purkyňova, která je čerstvě po celkové rekonstrukci. Zde činí poplatek 250,- Kč/h.

Skoro 2,5% dětí již navštěvuje hřiště s umělým travnatým povrchem (viz. obr. č.6), které se ihned dostalo do povědomí sportuchtivých žáků.

Ve Frýdlantu je několik sportovních zařízení a přehršle tělocvičen, malých hal bez prostor pro diváky. Je jich celkem sedm a prostory zřizovatelé nabízejí vždy za poplatek v rozpětí 100 – 350 Kč za hodinu. Bez ohledu na cenu je o tato sportovní zařízení mezi žáky velmi malý zájem.

Travnaté fotbalové hřiště je spravováno městem a vstup na toto sportoviště je prakticky nemožný (viz. obr. č.7). Vstup mají umožněn jen oddíly s povolením města a i to je podmíněno momentálním stavem hrací plochy a počasím. Školy na tomto stadionu využívají škvárové běžecké dráhy a doskočiště skoku dalekého v hodinách výuky TV bezplatně, v odpoledních hodinách je zařízení veřejnosti nepřístupné.

Obr. č.7

Frýdlantský fotbalový stadion

Situace kolem dalších sportovišť je obdobná. Organizace, které sportoviště vlastní a spravují, upřednostňují prvořadě vlastní členy. Přístup veřejnosti s mládeží nechávají na rodičích, kteří v případě vlastních sportovních aktivit své děti berou s sebou nebo k této činnosti vlastním příkladem nasměrují.

Sportoviště, jako nekrytý zimní stadion a lyžařský vlek (viz. příloha č. 3), jsou sezónními záležitostmi, o kterých se žáci druhého stupně ani nezmiňují.

Aniž bych opomenul některé ze sportovišť, dostupnost všech je v rámci města Frýdlantu velmi dobrá. Během zhruba 30 minut je možné přejít z jedné strany města na druhou. MHD zde není, vzhledem k malé rozloze lokality a počtu obyvatel.

5.4 Tělesná výchova ve školách

Děti druhého stupně o pohyb a sportování zájem mají. Když se podíváme na níže uvedené hodnoty, oblíbenost povinné školní tělesné výchovy proti ostatním předmětům je velká.

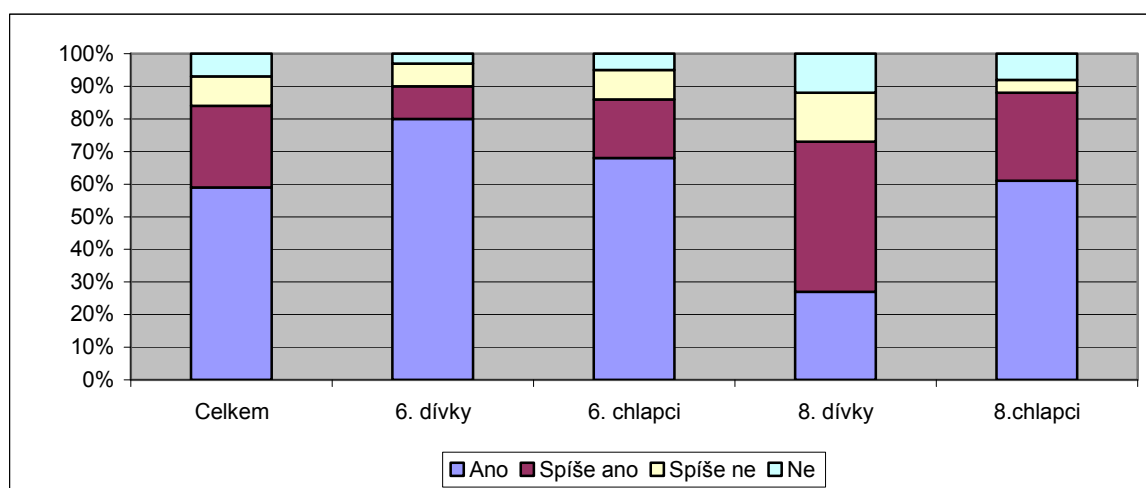
Povinná školní tělesná výchova je pro vás ve srovnání s ostatními předměty oblíbenější?
Proč tomu tak je se mohou pouze domnívat, ale důvodů může být několik. Děti 2. stupně ZŠ by se měly aktivně pohybovat 3 – 4 hodiny denně, protože v tomto věku je aktivita

nutností. Na převážné většině škol, bez sportovního zaměření, jsou pouze 2 hodiny tělesné výchovy týdně, což je dle mého názoru velmi málo a v blízké budoucnosti se situace nezmění.

Škola nabídla dětem možnost přihlásit se na povinně volitelný předmět sportovní hry a zájem je veliký. Což je dobrá varianta řešení. Jistě sehrává svou roli osobnost učitele, který daný předmět vyučuje a dokáže zaujmout, třeba svým aktivním přístupem. Dále pak prostředí tělocvičny, kolektiv, atd.

Velmi pozitivně jsem shlédl ještě další krok, škola umožňuje žákům 7. a 8. tříd trávení „velké přestávky“ v tělocvičně. Je to doba 15 minut, kterou věnují žáci fotbálku s lehkým gumovým míčem, vše za dozoru vyučujícího.

Obr. č.8

Oblíbenost předmětu TV

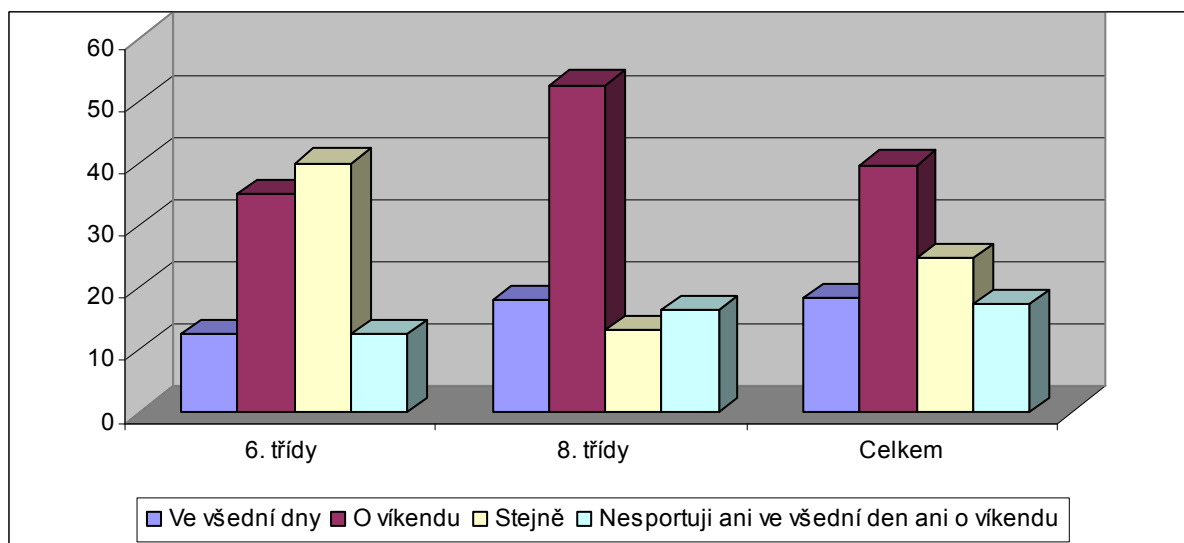
5.5 Trávení volného času v průběhu týdne

Na otázku, jak často a kdy nejvíce a nejčastěji děti sportují, jsem dostal následující odpovědi.

Mládež ve Frýdlantu sportuje nejvíce o víkendu. To je dáno pravděpodobně tím, že se většina dotazovaných nevěnuje studijním povinnostem a raději si zasportuje. Další část dotazovaných vyhledává sportovní aktivity v průběhu celého týdne stejně intenzivně, což může být projevem toho, že jsou vedeni v organizaci či sportovním klubu a docházejí

pravidelně na tréninky. Objevují se i žáci, kteří nesportují vůbec nebo sportují naopak jen ve všední dny. Tyto dvě naposledy jmenované skupiny se procentuálně velmi podobají.

Obr. č.9

Intenzita sportování žáků v průběhu týdne

Z pohledu na graf o sportování žáků v průběhu týdne je zřejmé, že skupina žáků šestých tříd se pohybuje ve většině hodnot pod celkovým průměrem, vyjma sportování v průběhu celého týdne, kdy sportují tito žáci stejně intenzivně. Jsou pravděpodobně členy nějakého SK.

V porovnání s žáky osmých tříd, kteří převážně sportují o víkendu a pravděpodobně sportují neorganizovaně, s rodiči a kamarády. Obě skupiny žáků svůj volný čas ke sportovním aktivitám využívají ve vysoké míře. Žáci 6. tříd 87,5% a žáci 8. tříd 83,61%. V porovnání s celou skupinou respondentů, ve které sportuje 82,61% žáků jsou neaktivnějšími během týdne žáci šestých tříd (viz. obr. č.9).

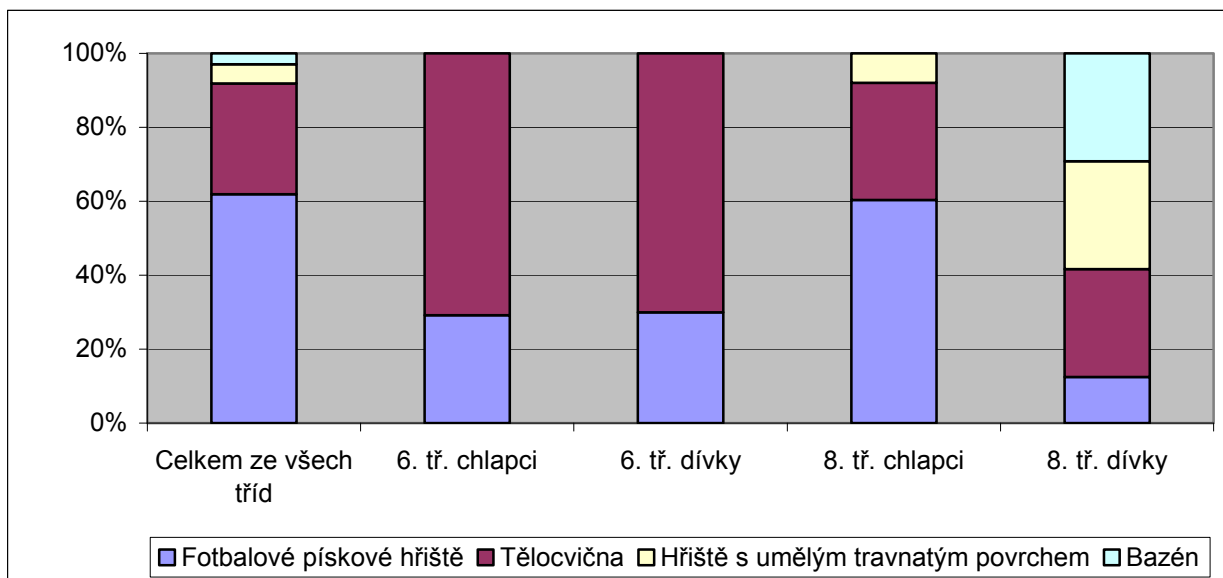
Obr. č.10

Pískové fotbalové hřiště

Sem si chodí hrát většina dotazovaných dětí. Zda je to důstojné prostředí nechám na Vašem uvážení. Že to není výmysl dokazuje následující graf.

Obr. č.11

Návštěvnost sportovišť

5.6 Účast dětí ve sportu

Tab. č. 2: účast dětí ve sportu

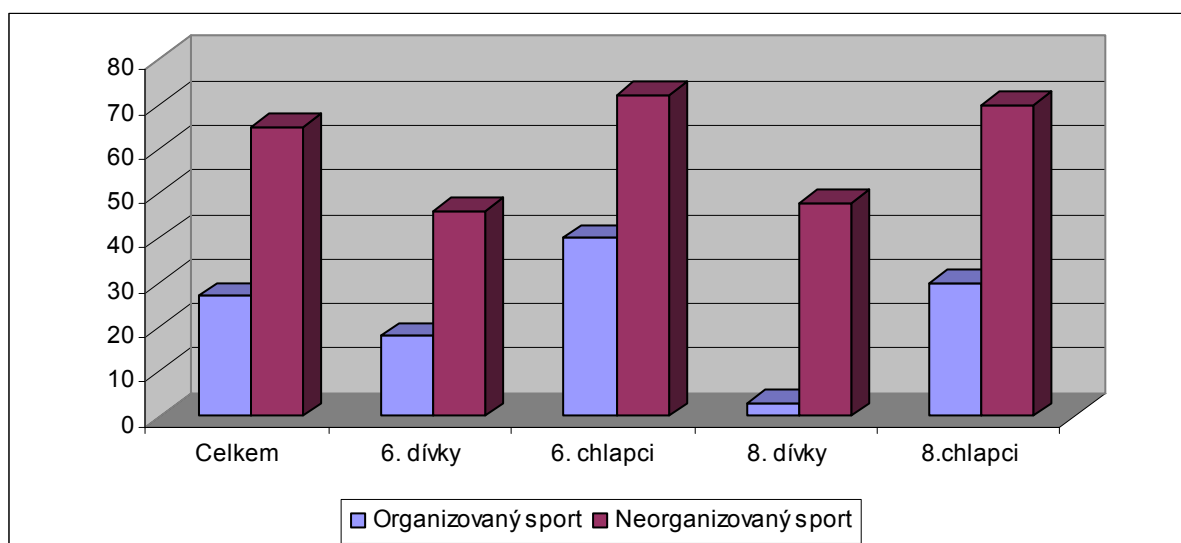
	6. - 9. třída	6. třída	7. třída	8. třída	9. třída	6. + 8. třída
Chlapci (102)	83,3	86,36	80,77	100	41,67	94,23
Dívky (105)	46,67	57,14	47,83	45,45	33,33	60,78
Celkem (207)	64,73	70	65,31	71,43	37,78	70,8

V rámci výzkumu jsem chtěl zjistit, jakou měrou se sport podílí na trávení volného času respondentů.

Níže uvedený graf nám dává možnost nahlédnout, jakým způsobem promlouvá sport do volnočasových aktivit formou organizované činnosti či samostatně.

Na otázku, kolikrát v týdnu se věnují respondenti sportu, se nejčastěji vyskytují tyto odpovědi.

Obr. č.12

Týdenní frekvence účasti dětí ve sportu

27% procent žáků je organizováno v nějakém sportovním oddíle a 65% sportuje neorganizovaně. Chlapci 8. tříd se nejvíce přibližují celkovým výsledkům výzkumu, ale u dívek 8. tříd je jasně zřejmý nezájem o sportování a aktivní využívání volného času.

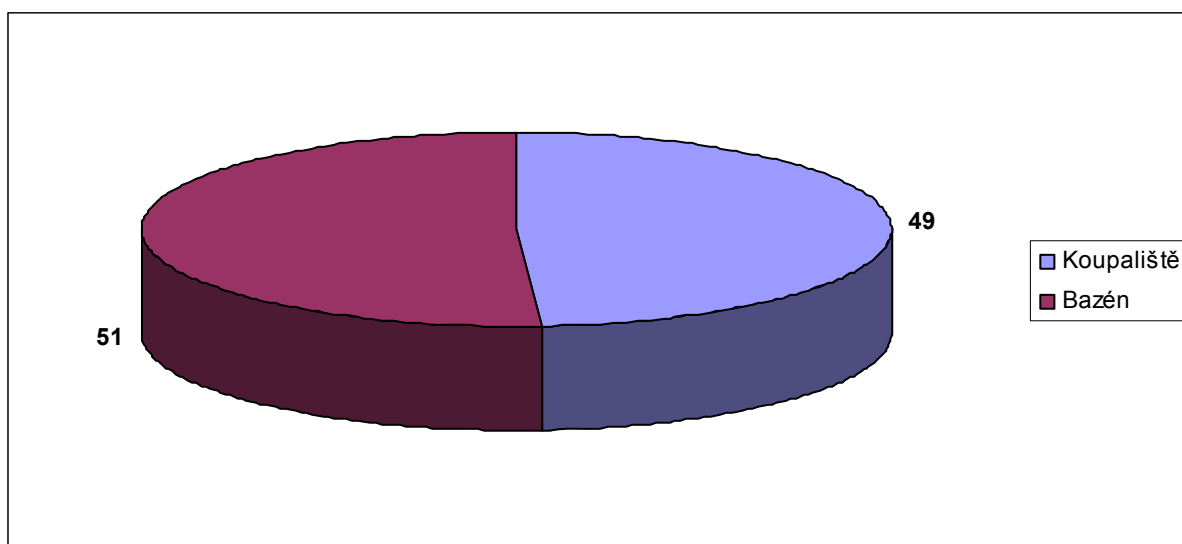
Je evidentní mírný trend poklesu účasti v organizovaném sportu s věkem a to jak u skupiny dívek tak chlapců.

5.7 Chybějící sportovní zařízení

Ve frýdlantském výběžku se již dlouhá léta hovoří o sportovním zařízení typu plavecký stadion, ale na místo toho zde byla postavena jiná sportovní zařízení, např. městská hala u ZS. Na základě této informace jsem položil žákům otázku, které sportovní zařízení jim schází v místě bydliště a v místě školy (viz. obr. č.13).

Škola je spádovou pro okolní vesnice. Dojíždí sem žáci od 5. třídy. Výsledky ze získaných informací mě přivedly na myšlenku pohovořit o této problematice s panem starostou města Frýdlantu, ing. Danem Ramzerem (viz. příloha č.2). Jak se situace vyvíjí, jaké je stanovisko města a osobní názor pana starosty je k nahlédnutí v příloze této práce.

Obr. č.13

Chybějící sportoviště ve Frýdlantu

Čtyřicetdevět procent žáků uvedlo ve svých odpovědích, že jim ve Frýdlantu chybí především koupaliště a 51% postrádá bazén.

V předešlých letech koupaliště ve Frýdlantu bylo, toto dokládá následující fotografie, na které jsou pouze náznaky pozůstatků po tomto sportovišti.

Obr. č. 14

Zdevastované prostranství bývalého koupaliště

6. ODLIŠNOSTI ŽÁKŮ 6. A 8. TŘÍD

Rozdíly ve trávení volného času a názory se u těchto skupin střídají. Na otázku chybějícího sportoviště se jejich názory a odpovědi velice přibližovaly. Chybějící sportovní zařízení typu plaveckého stadionu či koupaliště je jasnou potřebou a z mého pohledu i jasnou prioritou pro městské zastupitele.

Veliký rozdíl je patrný v účasti ve sportu organizovaném a neorganizovaném. Dívky ze 6. tříd se účastní organizovaného sportu z 18% na rozdíl od 3% dívek z třídy 8. Tento rozdíl by mohl vznikat díky věkovému odstup. Přeci jen dívky ze šestých tříd jsou více ještě dětmi a slečny z tříd osmých mají jiné zájmy. Chtějí se líbit, nepotit se, dobře vypadat. Pohyb a sportovní aktivity se podílejí na tom, jak člověk vypadá a jak se cítí vůči svému okolí či kamarádům. Tato skupina respondentů pravděpodobně nemá dostatečné množství informací týkající se tohoto tématu. Kde je v tuto chvíli všudypřítomná reklama?

Chlapci 6. a 8. tříd mají aktivní zájem o oba druhy sportu přibližně na stejné úrovni. K otázce na téma aktivního sportování ve volném čase se 55% respondentů 6. tříd vyjádřilo, že ve svém volném čase aktivně sportuje a 47% respondentů tříd osmých také.

Povinná školní TV je v porovnání s ostatními předměty ve větší oblibě. 80% dívek z 6. tříd odpovědělo, že TV mají v oblibě více než ostatní předměty, na rozdíl od 27% dívek z 8. tříd. Chlapci jsou v obou případech skoro na stejné úrovni a hodnoty přes 60% hovoří vcelku jasně.

83% žáků upřednostňuje tělesnou výchovu před ostatními předměty. Zájem o tělesnou výchovu je veliký.

Potřeba koupaliště či bazénu ve městě Frýdlantu je pro dívky z obou tříd více jak z 50% prioritní záležitostí. Chlapců ze 6. tříd se tato otázka týká ze 40%.

Skoro 70% chlapců ze tříd osmých odpovědělo také kladně pro toto sportovní zařízení. Zřejmě proto, že většina z nich navštěvuje nějaký sportovní oddíl a vědí od svých trenérů, jaký význam má voda nejen pro regeneraci po výkonu, ale i její celkový kladný vliv na celou pohybovou soustavu.

7. DISKUSE

Jak tedy děti z Frýdlantu nejčastěji tráví svůj volný čas? Různorodost odpovědí je příjemným zjištěním, ale z hlediska četnosti odpovědí se příliš neliší od výsledků sociologických průzkumů P. Saka (*Mládež na křižovatce, 2004*). Naši respondenti tráví nejvíce času venku s kamarády. To je pozitivní zjištění. Hra venku odsunula „počítačovou manii“ na druhou kolej. Je však stále velká skupina dětí, které používají počítač k zabíjení volného času na úkor sportovních aktivit.

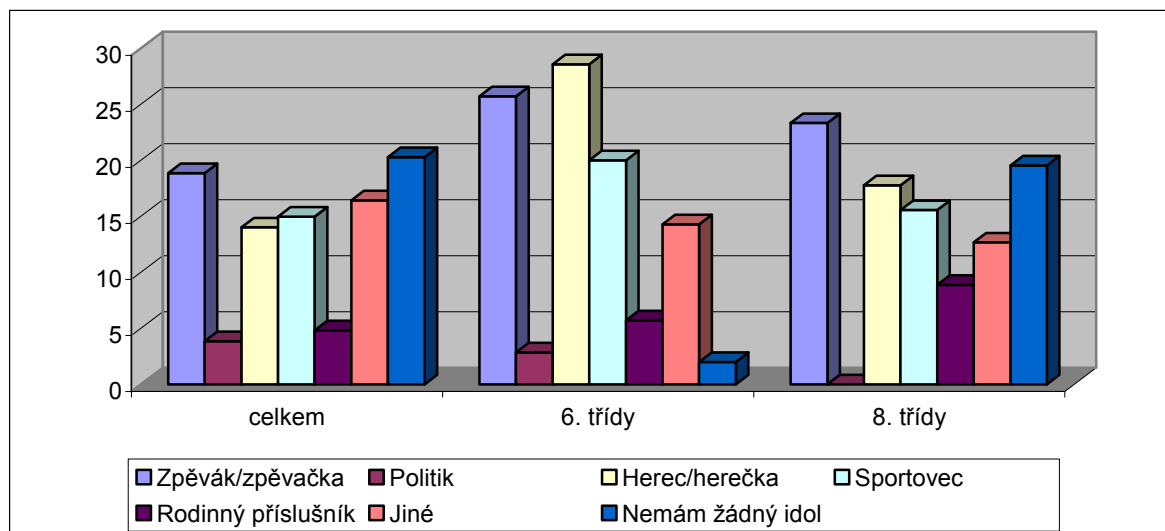
Volný čas pro sportovní aktivity využívá převážná většina respondentů i přesto, že jedním slovem dodávají, schází nám další sportoviště jako jsou skate park (již se dobudoval), bazén a koupaliště.

Toto sportovní zařízení by jistě přispělo k aktivnímu využívání volného času respondentů na úkor televizních pořadů nebo PC a nejen jich. S jistotou by efektivně oslovilo mladou generaci, ale i širokou veřejnost nejen města Frýdlantu, který patří do Euroregionu Nisa. Vždyť do Německa či Polska je to jen pár kilometrů.

Děti si ve svém volném čase čtou nebo tráví volný čas s členy rodiny, mezi které počítají i své čtyřnohé miláčky. Zábava ve formě diskoték a stolních her má také své zastoupení ve volnočasových aktivitách respondentů, byť malé, ale je přinejmenším dobré, že se na stolní hry nezapomíná. Je to dle mého názoru též problematika rodinného zázemí. Rodičům v dnešní uspěchané době nezbyvá mnoho volného času pro tuto činnost, nebo ji využívají jiným, pro ně efektivnějším způsobem.

Proč je momentálně situace taková? Na to by nám mohla dát částečnou odpověď otázka, má-li respondent nějaký idol.

Obr.č.15

Idoly našich respondentů

V odpovědích se objevil ve všech věkových skupinách respondentů sportovec, ale vždy až ve druhé polovině „startovního pole“. Žáci buď nemají žádné idoly, nebo jimi jsou herečky či zpěváci. Sportovci se dostávají na řadu až po nich. Toto je ukazatelem toho, že popularita sledování televize, PC, poslouchání CD nebo čtení časopisů v době volna je velmi vysoká.

Souvislosti bychom mohli hledat také v reklamě. Reklamní spoty týkající se sportu se objevují v porovnání s frekvencí ostatních reklam jen zřídka. Zpravidla v období nějakého významného sportovního svátku.

Ve svých rodičích hledají děti vzory jen velmi zřídka. Možná právě proto, že v současnosti se soutěžnímu sportu ve volném čase věnuje pouze 8% otců dotazovaných dětí a 2% matek (viz. příloha č.4). Což je velmi malé procento. Toto je otázkou soutěžního sportu, kdy se rodiče snaží dosáhnout svého maximálního výkonu a ukázat svým dětem, že je možné se v „každém“ věku udržovat v dobré kondici a tím být i lépe připraven překonávat životní překážky. Vždyť příklady táhnou a rodiče jsou těmi vhodnými rádci a pomocníky v předávání zkušeností při diskutování o daném sportu. Mají tu nejlepší možnost ovlivňovat rozhodování o případné budoucí sportovní orientaci svého potomka. V současnosti se 28,35% otců a 22,69% matek věnuje rekreačnímu sportu. Pravděpodobně zde hraje roli věk, který neumožňuje rodičům dětem sportovat na soutěžní úrovni. Vzhledem k vysoké nezaměstnanosti v tomto výběžku i fakt udržení si pracovního místa a s tím související pracovní vytíženost. Zabezpečení rodiny je prioritou pro většinu lidí žijících v této oblasti. Většina jsou zaměstnanci nedalekých či místních podniků a malých frýdlantských firem. Nezaměstnanost

se zde pohybuje v průběhu roku kolem deseti procent. Je to jistě jedna z příčin rozdílnosti trávení volného času místních dětí. Ty se musí přizpůsobit nejen finančním podmínkám svých rodičů, ale i možnostem, které jim samotné město a jeho blízké okolí nabízí.

U velkého množství rodičů přetrvává z mládí přízeň a potřeba pohybu, proto se mohou vhodně, formou rekreačního sportu, pokusit ovlivnit své děti. Vždyť rekreační sport, kterému se děti společně s rodiči věnují ve svém volném čase pro radost a zábavu, přináší nejen uspokojení, ale nenásilnou formou posiluje tělesnou i duševní schránku člověka. Zlepšuje zdraví a v neposlední řadě též umožňuje společenské kontakty. Naši respondenti se rádi scházejí ve skupinkách, tak proč jim to neumožnit touto sportovní formou. V případě, že je samotnému jedinci tato činnost příjemná, stejně jako společenské prostředí, ve kterém se uskutečňuje, jistě bude mít pozitivní vliv na jeho rozhodování o setrvání u tohoto druhu sportu, případně o jeho další sportovní kariéře.

Tím bych v žádném případě nechtěl zastávat názor, že by všechny děti měly výkonnostně sportovat. Naopak každá sportovní aktivita, ať dočasná nebo trvalá, je lepší než bezduché nienedělání. Rekreační sport je v jakékoliv formě vhodnou možností pro aktivní odpočinek a třeba i vhodnou formou pro vybudování si trvalého vztahu ke sportování ve volném čase.

8. ZÁVĚR

V průběhu výzkumu se mi podařilo získat a zpracovat mnoho zajímavých a podnětných informací, které byly následně použity v této práci. U dětí druhého stupně ZŠ, ZUŠ a MŠ Frýdlant je zřejmý zájem o sport. Jeho atraktivita a potřeba, nejen v době volného času, ale i v době vyučování. Výsledky mj. ukazují na potřebu vybudování sportovního zařízení typu plaveckého bazénu či koupaliště. Všechny výstupy práce bych rád poskytl zastupitelům města, zástupcům školy a v případě zájmu i Radě školy.

Z mého osobního pohledu se přikláním na stranu žáků školy. Rád bych ve městě Frýdlant viděl sportovní zařízení tohoto typu. Vždyť poloha, byť nevelikého města, je z turistického hlediska velmi zajímavá. Frýdlant patří do Euroregionu Nisa a finance z evropských fondů jsou pro každého s vhodným projektem připraveny. Tato práce a její výsledky by se mohly stát námětem pro dlouhodobý podnikatelský záměr. Jen pro zajímavost, do sousedního Polska je to sotva 5 km a vzdálenějšího Německa pouhých dvacet.

V zimním období jsem sledoval návštěvnost zimního stadionu ve Frýdlantu a je nutno říci, že 30% bruslicích tvořili návštěvníci ze sousedního Polska, 60% děti a 10% dospělí.

Investice do bazénu nebo koupaliště v několikamilionové výši je velmi diskutovaná, nevyjímaje následné vysoké provozní náklady. Z hlediska budoucích generací však pozůstatkem trvalým a zdravím prospěšným všem v blízkém i širokém okolí.

Seznam použité literatury:

- BURIÁNEK, J.** *Sociologie*. Praha: Fortuna, 2001. ISBN 80-86391-04-3
- DOVALIL, J. a kol.** *Výkon a trénink ve sportu*. 2. vyd. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-928-4
- Evropská charta sportu*. Rada Evropy, 1992.
- HODAŇ, B.** *Tělesná kultura – sociokulturní fenomén: východiska a vztahy*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000. ISBN 80-244-0201-7.
- JANSA, P.** *Sport a pohybové aktivity v životě české populace*. 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova, 2005. ISBN 80-86317-33-1.
- KLIMEŠ, L.** *Slovník cizích slov*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987
- MACEK, P.** *Adolescence: psychologické a sociální charakteristiky dospívajících*. 1. vyd. Praha: Portál 1999. ISBN 80-7178-348-X.
- NĚMEC, J. aj.** *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času*. 1. vyd. Brno : Paido, 2002. ISBN 80-7315-012-3.
- PÁVKOVÁ, J., HÁJEK, B., HOFBAUER, B., HRDLIČKOVÁ, V., PAVLÍKOVÁ, A.** *Pedagogika volného času*. 3. vyd. Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.
- PÁVKOVÁ, J. a kol.** *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. 1. vyd. Praha : Portál, 1999. ISBN 80-7178-295-5.
- SAK, P., SAKOVÁ K.** *Mládež na křižovatce*. 1. vyd. Praha: Svoboda Servis, 2004. ISBN 80-86320-33-2
- SEEDHOUSE, D.** *Health: The Foundations of Achievement*. New York: John Wiley and sons, 1995.
- SMÉKAL, V.** *Pozvání do psychologie osobnosti*. 1. vyd. Brně: Barrister a Principál, 2002.
- SLEPIČKOVÁ, I.** *Sport a volný čas*. Karolinum: 2005. ISBN 80-246-1039-6.
- Studijní materiály z přednášek Sport a volný čas*, 2006.
- ŠVIGOVÁ, M.** *Volný čas a my*. 1. vyd. Praha : Svobodné slovo, 1967.
- TRETERA, I.** *Nástin dějin evropského myšlení*. 4. vyd. Paseka, 2002.
- VERDON, J.** *Volný čas ve středověku*. Vyšehrad: 2003. ISBN 80-7021-543-7
- Velký sociologický slovník I, II**. Praha, Karolinum 1996.

<http://www.zsazusfrydlant.cz>

Příloha č. 1 : dotazník

Milí žáci, dostal se před vás dotazník, jehož pravdivým vyplněním můžete ovlivnit budoucnost trávení vašeho volného času. Co je volný čas? Pro někoho lenošení na posteli, pro druhého posedávání s kamarády, další z vás jej využívá pro aktivní sportovní činnost....

Dotazník je anonymní (nepodepisuje se) a obsahuje otázky dvojího druhu. Některé otázky nabízejí možnost odpovědi, z nichž je potřeba vybrat a **označit (křížkem, nebo kroužkem) pouze jednu**, tu která pravdivě vystihuje Vaši situaci volného času a sportování. V **ostatních** otázkách prosím o **čitelné slovní vyplnění**.

Děkuji za spolupráci.

1) Pohlaví: 1. chlapec **2) věk:** let **3) třída:**
2. dívka

4) Místo tvého bydliště – název obce:

5) Jsem spokojen(a) s podmínkami pro využití volného času v místě mé základní školy.

1. ano 2. spíše ano 3. spíše ne 4. ne

6) Je možné sportovat na místním školním hřišti v době mimo vyučování?
(škvárové hřiště s oválem)

1. ano 2. ne 3. nevím

7) Vypiš všechna sportoviště, která v současné době aktivně navštěvuješ – alespoň 1x za 14 dní.

.....
.....

8) Která sportoviště ti nejvíce scházejí v místě bydliště?

.....
.....

9) Schází ti ve Frýdlantu nějaké sportoviště? Pokud ano, tak jaké.

1. ano
2. ne

10) Omezuje tě něco při návštěvě sportovních zařízení, sportoviště?

1. neomezuje mne nic
2. omezuje a to:

11) Povinná školní tělesná výchova je pro Vás ve srovnání s ostatními předměty oblíbenější?

1. ano 2. spíše ano 3. spíše ne 4. ne

12) Jak nejčastěji trávíš svůj volný čas ? (označ maximálně 3 odpovědi)

1. četba knih, časopisů 2. s počítačem 3. venku s kamarádem(kou) 4. hraji stolní hry
5. sportuji 6. hraji na hudební nástroj 7. navštěvuji diskotéky 8. s mým psem, kočkou,
křečkem, koněm, prostě domácím mazlíčkem 9. s rodinou

13) Jaká sportoviště, která dosud nenavštěvuješ, bys rád(a) navštěvoval(a).

.....
.....

14) V současné době:

1. aktivně sportuji
2. již nesportuji, ale dříve jsem sportoval(a)
3. nesportuji, ale rád bych sportoval(a)
4. nesportuji a nebudu sportovat

15) Kolikrát týdně se ve svém volném čase věnuješ organizovanému sportu (sp. oddíl, soukromý sportovní klub,..)?

1. neprovozují sport organizovaně
2. ano a to krát týdně a to sportu, sp. disciplíně:

16) Kolikrát týdně se věnuješ neorganizovanému sportu (sám, s kamarády, apod.)?

1. nesportuji
2. ano a tokrát týdně a to sportu, sp. disciplíně:

17) Sportuji více:

1. ve všední dny 2. o víkendu 3. stejně 4. nesportuji ani ve všední den ani o víkendu

18) Máš nějaký idol? (pouze jedna odpověď)

1. ano, zpěváka, zpěvačku
2. ano, politika
3. ano, herce, herečku
4. ano, sportovce
5. ano, rodinného příslušníka
6. ano a to,
7. nemám

Na úplný závěr, prosím ještě odpověz na otázky na následující straně.

19) Sportoval dříve tvůj otec?

1. závodně 2. rekreačně 3. ne 4. nevím

20) Sportuje v současnosti tvůj otec?

1. závodně 2. rekreačně 3. ne 4. nevím

21) Sportovala dříve tvoje matka?

1. závodně 2. rekreačně 3. ne 4. nevím

22) Sportuje v současnosti tvoje matka?

1. závodně 2. rekreačně 3. ne 4. nevím

23) Žiji:

1. s oběma rodiči 2. s jedním rodičem 3. jinak (jak).....

Děkuji za pravdivé odpovědi.

Příloha č. 2 : rozhovor se starostou

Rozhovor se starostou města Frýdlantu ing. Danem Ramzerem.

1. Co se stalo se stávajícím koupalištěm?

Staré koupaliště ve Strmé ulici se muselo z bezpečnostních důvodů zrušit a rozebrat – zplanýrovat. Obrovské kusy kamení se prodaly, tím se demolice podstatnou částí zaplatila. Projektová dokumentace stála už více jak 3 milióny Kč.

2. Je to složité, vybudovat ve Frýdlantu koupaliště a proč tedy není?

Ano, je to složité. Projekt koupaliště musí řešit tolik záležitostí, jaké si jeho běžný uživatel ani neumí přestavit. Nové koupaliště ve Strmé ulici je velkolepý projekt multifunkčního zařízení pro volný čas, a proto jsou investiční náklady odhadnuty na 91 miliónu Kč. Stavbu zaplatit umíme, pokud získáme dotaci, ale s každoročními náklady na provoz bude problém. Pouze ze vstupného jej nelze pokrýt. Máme rozpracovaných spoustu jiných projektů.

3. Je nějaká alternativa? Může se něčím koupaliště ve Frýdlantu nahradit?

Nabízí se hned tři:

1. malé městské koupaliště v kempu pod zámekem – bazén o 150 m² pro 80 – 90 koupajících se lidí
2. upravené místo pro koupání a cachtání pod splavem
3. přírodní koupání na toku řeky Smědé u stavidel „TIBY“

Uvažujme, kolik dní v roce je v našem podnebí vhodných ke koupání – vloni jich bylo 23. Také je spočítáno, že než stavět a provozovat koupaliště, by přišlo levněji, v určitém průměru, do každé rodiny zakoupit jednoduchý bazén. To ale určitě řešení není.

4. Nebyl by lepší krytý bazén? Využily by jej např. školy pro svou výuku plavání.

To vypadá na první pohled výhodně. Ale... Město už doplácí na provoz zimního stadionu... Je ekonomičtější kvůli výuce plavání raději zaplatit dětem autobus do Liberce. Frýdlant má rozpočet 180 miliónů korun, na nějaké rozmazlování peníze rozhodně nejsou.

Z evropských fondů jsme získali za poslední tři roky 75 miliónů na různé projekty. (např. Valdštejnské slavnosti)

5. Peníze na stavbu a vlastní realizaci koupaliště by jste dokázali zajistit, ale nechcete být provozovateli?

Opravdu není smyslem, aby město všechno provozovalo, to je velmi zatěžuje. Provoz strategicky důležitých zařízení může podpořit, může na něj přispět, ale nemůže jej provozovat. Proto je třeba projekt koupaliště řešit jako komplexní letní areál s různorodým využitím, který budou mít v nájmu soukromé subjekty, rozhodně ne město.

6. Bude tedy, nebo nebude v dohledné době , výhledově za 2 -3 roky ve Frýdlantu koupaliště?

Teď odpovídám sám za sebe. V dané otázce, ač je mi to líto, jsem spíše pesimistou.

Děkuji za rozhovor.

Příloha č. 3 : fotografie

Tenisové kurty

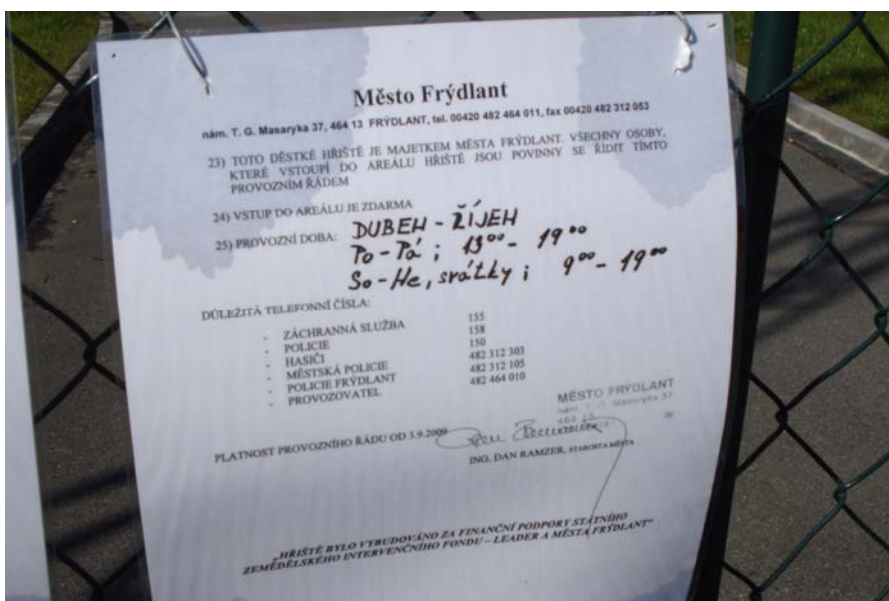
Zimní stadion

Nový skate park

Areál bývalého koupaliště

Provozní řád nového městského sportoviště – skate parku

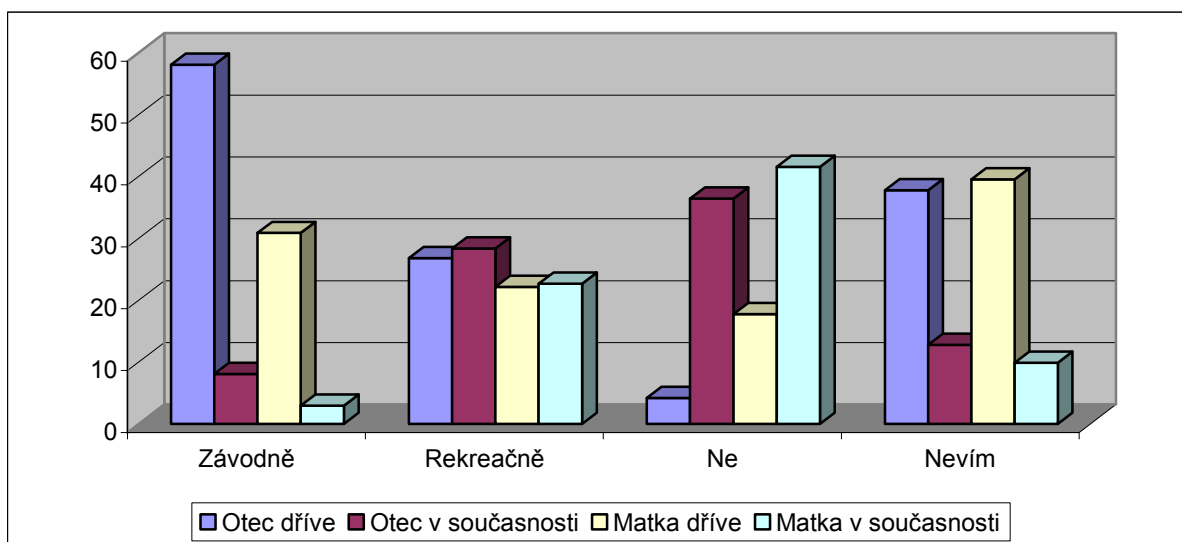
Vlek se sjezdovkou na Křížovém vrchu

Příloha č. 4:

Tab. č. 3: sportování rodičů

	Závodně	Rekreačně	Ne	Nevím
Otec dříve	58,09	26,8	4,22	37,79
Otec v současnosti	8,09	28,35	36,45	12,79
Matka dříve	30,88	22,16	17,77	39,54
Matka v současnosti	2,94	22,69	41,56	9,88

Obr.č.16

Jak sportují rodiče